

KÜRESELLEŞME VE SPOR İLİŞKİSİNİN ÇOK BOYUTLU DİNAMİKLERİ

Editör

Sultan YAVUZ EROĞLU

Muş Alparslan Üniversitesi

© Copyright 2026

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-362-227-5	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Küreselleşme ve Spor İlişkisinin Çok Boyutlu Dinamikleri	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Sultan YAVUZ EROĞLU ORCID iD: 0000-0001-5875-2836	Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	SPO000000
	DOI
	10.37609/akya.4343

Kütüphane Kimlik Kartı

Küreselleşme ve Spor İlişkisinin Çok Boyutlu Dinamikleri / ed. Sultan Yavuz Eroğlu.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.
149 s. : tablo, şekil ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253622275

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Yayınevi

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Ön Söz

Spor, insanlığın en eski hareket ve rekabet deneyimlerinden doğmuş, küreselleşme ise bu deneyimleri evrensel bir sahneye taşımıştır.

Ulaşım ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen büyük gelişmeler, küreselleşmeyi insanlığın en önemli gündem maddelerinden biri haline getirmiştir. Her ne kadar kavram olarak 1960'larda görünürlük kazanmaya başlamış olsa da, küreselleşmenin kökeni insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanların hayatta kalma mücadelesi içinde yeme, içme, barınma ve ulaşım gibi temel gereksinimlerini karşılamak için sürekli yenilik arayışında olmaları ve farklı topluluklarla etkileşim kurma ihtiyacı, küreselleşmenin tarihsel sürekliliğini göstermektedir. Toplumların zamanla birbirleriyle entegre olarak yaşamaları, küreselleşmenin tarihsel köklerinin insanlık tarihi kadar eskiye uzandığını göstermektedir.

Spor da modern toplumlarda yalnızca fiziksel performansın sergilendiği bir alan olmaktan çıkmış; kültürel etkileşimlerin, sosyal değerlerin aktarımının ve küresel sorumluluk bilincinin geliştiği bir toplumsal pratik haline gelmiştir. Tarihsel süreç incelendiğinde, sporun insan davranışlarındaki temel güdülerden (yürüme, koşma) başlayarak ulaşım amaçlı araçların (at, kızak) kullanımıyla atletizm, kayak ve binicilik gibi disiplinlere dönüşmesi, sporun sürekli değişim ve gelişim gösterdiğinin kanıtıdır. Günümüzde sporun giderek endüstrileştiği, küreselleşmenin etkisiyle spor malzemelerinin üretiminden uluslararası organizasyonlara kadar geniş bir alanda küresel erişilebilirlik kazandığı görülmektedir.

Bu bağlamda hazırlanan bu kitap sporda küreselleşme kavramını ekonomik, sosyo-kültürel, politik, teknolojik ve psikososyal boyutlarıyla ele almakta; sporda küreselleşmenin önemini kuramsal bir çerçevede tartışmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, sporun evrensel değerlerini benimseyen bireyler için kuramsal bir zemin oluşturmayı, küreselleşme üzerine yapılacak yeni araştırmalara metodolojik ve kavramsal katkı sunmayı hedeflemektedir.

Bu kitabın hazırlanma sürecinde değerli katkılarıyla çalışmaya yön veren lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerime ve meslektaşlarıma içten teşekkür ederim.

Kitabın, küreselleşme ve spor arasındaki çok yönlü ilişkiyi anlamak isteyen akademisyenlere, araştırmacılara, lisans ve lisansüstü öğrencilerine ve spor bilimleri alanına ilgi duyan tüm okuyuculara katkı sunacağına inanıyorum...

Doç. Dr. Sultan YAVUZ EROĞLU

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Sporda Küreselleşmenin Tarihsel Gelişimi.....	1
	<i>Engin VURAL</i>	
	<i>Tuba Fatma KARADAĞ</i>	
Bölüm 2	Sporda Küreselleşmenin Olumlu ve Olumsuz Etkileri.....	11
	<i>Orhan TUĞA</i>	
	<i>Fatma YALCIN</i>	
Bölüm 3	Küreselleşme ve Spor Etkileşimi.....	29
	<i>İsmail EGİL</i>	
	<i>Enes YASUN</i>	
Bölüm 4	Sporda Küreselleşmenin Sosyo-Kültürel Boyutu.....	49
	<i>Ömer ARSLAN</i>	
	<i>Sebahattin ALTINTAŞ</i>	
Bölüm 5	Sporda Küreselleşmenin Politika Boyutu.....	65
	<i>Ramazan ARSLANBOĞA</i>	
Bölüm 6	Sporda Küreselleşmenin Örgütsel Boyutu.....	79
	<i>Murat Yaşar ERMAN</i>	
Bölüm 7	Sporda Küreselleşmenin Teknolojik Boyutu	95
	<i>Muhammed Özkan TURHAN</i>	
Bölüm 8	Küreselleşme İle Değişen Beden Algısı ve Egzersiz.....	113
	<i>Servet ÖZORUÇ</i>	
Bölüm 9	Küreselleşmenin Gelecekteki Rolü.....	121
	<i>Yunus ÜZER</i>	

YAZARLAR

Sebahattin ALTINTAŞ

Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
AD

Ömer ARSLAN

Doktora Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor AD

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ARSLANBOĞA

Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,
Spor Yönetim Bilimleri AD

Arş. Gör. İsmail EGİL

Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu, Hareket ve Antrenman Bilimleri
AD

Dr. Öğr. Üyesi Murat Yaşar ERMAN

Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu, Spor Yönetim Bilimleri AD

Doç Dr. Tuba Fatma KARADAĞ

Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi Spor Yöneticiliği AD

Dr. Öğr. Üyesi Servet ÖZORUÇ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi
ve Spor AD

Orhan TUĞA

Yüksek Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Özkan TURHAN

Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD

Yunus ÜZER

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Engin VURAL

Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi ve Spor
Öğretmeni

Fatma YALCIN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Arş. Gör. Enes YASUN

Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi, Spor Yöneticiliği AD

Bölüm 1

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Engin VURAL¹
Tuba Fatma KARADAĞ²

1. Küreselleşme Kavramının Tanımı ve Tarihsel Gelişimi

Küreselleşme teriminin ilk ortaya çıkması konusunda alanyazında çok farklı değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu değerlendirmelerden birinde küreselleşme kavramının ilk ortaya çıkışı İngiliz iktisatçı W. Foster tarafından 1833 yılında yayımlanan bir makalede olduğu görülmektedir. The Economist dergisinde 4 Nisan 1959 tarihinde yayımlanan akademik ve ekonomik çalışmalarda daha fazla görünür olmuştur (Karabıçak, 2002). 1960'lı yıllardan itibaren küreselleşme kavramı yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Zaman geçtikçe küreselleşme kavramı akademik alanyazında farklı yapıları, süreçleri ve dönüşümleri açıklayarak çok boyutlu bir yapıya ulaşmıştır. Küreselleşme kavramına yüklenen çeşitli anlamlar bir yandan zaman zaman anlam karmaşasına yol açmıştır. Bu sebeple araştırmacılar çevresel, ekonomik, kültürel ve siyasi alanlarda uluslararası etkileşimi ifade eden toplumsal yapıları tanımlayabilmek adına “küresellik” kavramının kullanılmasının uygun olduğunu öne sürmüştür (Steger, 2006).

1980'li yıllardan sonra küreselleşme kavramı dünya üzerinde daha çok tartışılmaya başlanmış olsa bile tarihsel olarak kökeni daha da eski dönemlere uzanmaktadır. Roland Robertson'un küreselleşme süreci için yaptığı sınıflandırmada; oluşum aşamasını 1400–1750 yılları arasını olduğunu, başlangıç aşamasını 1750–1875 yılları arasında olduğunu, hızlanma aşamasını 1875–1925 yılları arasında olduğunu, sömürgecilik aşamasını 1925–1969 yılları arasında ve belirsizlik aşamasını 1969–1992 yılları arasında olduğunu öne sürerek bu aşamaları beş temel evrede açıklamıştır. Bu değerlendirmeler siyasi gelişmeler temel alınarak oluşturulmuştur (Karagül, 2001).

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, enginvural06@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-7717-4928

² Doç Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği AD, tf.karadag@alparslan.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4720-2657

KAYNAKÇA

- Albeni, M., & Eroğlu, Ö. (2002). *Küreselleşme, ekonomik krizler ve Türkiye*. Isparta: Bilim Kitabevi.
- Atasoy, F. (2005). *Küreselleşme ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Berger, P. L. (1997). Four faces of global culture. *The National Interest*, (49).
- Castells, M. (2010). *The rise of the network society: The information age: Economy, society, and culture* (2nd ed., Vol. 1). New Jersey: Wiley-Blackwell.
- Choi, S., & Park, H. W. (2014). Flow of online content from production to consumption in the context of globalization theory. *Globalizations*, 11(2), 171–187.
- Çeyiz, S., & Özbek, O. (2014). Küreselleşme ve spor etkileşimi. *International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue 1*. ISSN: 2148-1148.
- Dolles, H., & Söderman, S. (2005). *Globalization of sports: The case of professional football and its international management challenges* (Working Paper No. 05/1). Tokyo: German Institute for Japanese Studies.
- Eşkinat, R. (1998). *Küreselleşme ve Türkiye ekonomisine etkisi* (Yayın No. 1036). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Gallie, W. B. (1955). Essentially contested concepts. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 56(1), 167–198.
- Giddens, A. (2000a). *Sosyoloji*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Giddens, A. (2000b). *Elimizden kaçıp giden dünya* (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Gökdere, A. (2001). Küreselleşmeye genel bir bakış. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 71–101.
- Ha, N. G. (2006). A comparative study on the development of physical education between modern Britain and America: Ideological similarities and differences. *Korean Journal of Physical Education-Humanities and Social Sciences*, 45, 1–12.
- Hablemitoğlu, Ş. (2004). *Küreselleşme: Düşlerden gerçeklere*. Ankara: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Harvey, J., & Rail, G. (1996). Globalization and sport: Sketching a theoretical model for empirical analyses. *Journal of Sport & Social Issues*, 20(3), 258–278.
- Hirst, P., & Thompson, G. (1999). *Küreselleşme sorgulanıyor* (Ç. Erdem & E. Yücel, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi.
- İnal, R. (2008). *Küreselleşme ve spor*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Karabıçak, M. (2002). Küreselleşme sürecinde gelişmekte olan ülke ekonomilerinde ortaya çıkan yönelim ve tepkiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 115–131.
- Karagül, M. (2001). Küreselleşme, küresel kriz ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2).
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). *Küreselleşme ve geleneksel Türk sporları* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, M. (2009). Küreselleşme yaklaşımları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 1–16.
- Kır, A. (2002). *Globalizasyon: Küreselleşme ulus devletin sonu mu?* (1. baskı). Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinin gelişmekte olan ülke Türkiye açısından değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1). ISSN: 1309-8012.
- Kissoudi, P. (2008). Sport, politics and international relations in the twentieth century. *The International Journal of the History of Sport*, 25(13), 1689–1706.
- Kumar De, U., & Pal, M. (2011). Dimensions of globalization and their effects on economic growth and human development index. *Asian Economic and Financial Review*, 1(1), 1–13.
- Marcuse, P. (2000). Küreselleşmenin dili (A. Tartanoğlu, Çev.). *Mülkiye Dergisi*, 25(229).
- McLuhan, M. (1995). *Understanding the media: The extensions of man* (1st ed.). London: MIT Press.

- Özel, H. A. (2011). İktisadi perspektiften küreselleşme kavramı ve gelişimi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 91–98.
- Pieterse, J. N. (2009). *Globalization and culture: Global mélange* (2nd ed.). Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Rensmann, L. (2015). Sports, global politics, and social value change: A research agenda. *Oltre Modernità*, 14(5), 114–133.
- Seyidoğlu, H. (2003). Uluslararası mali krizler, IMF politikaları, az gelişmiş ülkeler, Türkiye ve dönüşüm ekonomileri. *Doğu Üniversitesi Dergisi*, 4(2), 141–156.
- Steger, M. B. (2006). *Küreselleşme* (1. baskı). Ankara: Dost Kitabevi.
- Şahin, K. (2009). *Küreselleşme tartışmaları ışığında ulus devlet*. İstanbul: YeniYüzyıl Yayınları.
- Talimciler, A. (2002). Futbolun “meta”laşması. M. Sert (Ed.), *Toplum Bilim Futbol Özel Sayısı*, (16), 37
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: Endüstriyel futbol. *G.Ü.İ.F. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (26), 89–114.
- Toprak, M. (2001). *Küreselleşme ve kriz: Türkiye ve dünya deneyimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Yaman, A. (2019). Küreselleşme süreci ve küreselleşmenin yerel kültüre etkisi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (44), 422–436.
- Yetim, N. (2002). Küresel üretim yapılanmasına kültürel yanıtlar: Ulusal-yerel. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, (18).

Bölüm 2

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLERİ

Küreselleşen spor, hem birleştirici hem de ayrıştırıcı bir güçtür.

Orhan TUĞA¹
Fatma YALCIN²

GİRİŞ

Kültür, kökenleri insanlık tarihi kadar eskiye dayanan ve çok boyutlu bir yapıya sahip olan temel bir kavramdır. Toplumlardan milletlere, kurumlardan küçük sosyal gruplara kadar farklı düzeylerde ortaya çıkabilen kültür, genel anlamda belirli bir insan topluluğunun paylaştığı değerler, inançlar, normlar ve davranış örüntülerinin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Schein, 1991). Kültür, bireylerin ve toplumların yaşam biçimlerinde farklı görünümeler altında ortaya çıkabilmektedir; bu bağlamda kimi zaman davranış kalıpları, kimi zaman giyim tarzları, kimi zaman ise beslenme alışkanlıkları ve mutfak unsurları aracılığıyla kendini göstermektedir. Toplumsal kimliğin önemli bir bileşeni olan kültür, sahip olduğu çeşitlilik ve özgünlük ile bir zenginlik kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle kültürel değerlerin korunması, sürdürülmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması, toplumsal sürekliliğin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Kültürel değerlerin korunması ve sürdürülebilirliği, büyük ölçüde bu değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasıyla mümkün olmaktadır. Kültür aktarımı süreci, tarihsel süreç içerisinde farklı dinamiklerin etkisi altında şekillenmiş ve çeşitli kavramlarla etkileşim içerisinde gelişim göstermiştir. Geçmişte kültürel aktarım ağırlıklı olarak sözlü gelenekler ve yazılı kayıtlar aracılığıyla gerçekleşirken,

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, orhantua77@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-6330-2136

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, fyalcin106@gmail.com, ORCID iD: 0009-0005-8686-4102

nesnesine dönüşmesine yol açabilmektedir. Ayrıca küresel ölçekte popüler spor branşlarının baskın hale gelmesi, yerel ve geleneksel sporların görünürliğini azaltmakta ve kültürel çeşitliliğin korunmasını zorlaştırmaktadır.

Öte yandan küreselleşme, sporun çok kültürlü bir yapıya dönüşmesini sağlayarak farklı toplumlar arasında etkileşimi artırmış; bu durum sporun birleştirici ve bütünleştirici yönünü güçlendirmiştir. Ancak bu çok kültürlü yapı, aynı zamanda yönetsel, iletişimsel ve kültürel uyum açısından bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle sporun küresel ölçekte gelişimi, yalnızca ekonomik ve teknolojik boyutlarıyla değil, aynı zamanda kültürel ve etik boyutlarıyla da ele alınmalıdır.

Sonuç olarak, küreselleşme spor kültürünü hem dönüştüren hem de yeniden şekillendiren çift yönlü bir süreçtir. Bu süreçte ortaya çıkan fırsatlar ile riskler birlikte değerlendirildiğinde, sporun sürdürülebilir gelişimi için ekonomik çıkarlar ile kültürel değerler arasında dengeli bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği açıktır. Sporun toplumsal işlevlerinin korunması, yerel kültürel mirasın desteklenmesi ve etik değerlerin ön planda tutulması, küreselleşme sürecinin olumsuz etkilerini azaltmada belirleyici olacaktır. Bu doğrultuda, politika yapıcılarının, spor yöneticilerinin ve akademisyenlerin bütüncül ve sürdürülebilir stratejiler geliştirmesi, sporun hem bireysel hem de toplumsal düzeyde olumlu katkılarını artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, A. (2010). Küreselleşme ve kültürel kimlik sorunu. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 43–50.
- Argan, M., & Katırcı, H. (2002). *Spor pazarlaması*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Arslanoğlu, İ. (2013). Kültür ve medeniyet kavramları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 15, 243–255.
- Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11–22.
- Aykoç, E., Yamak, S., & Söylemez, S. (2006). Türk basınında Kırkpınar: 1946–2005. *Uluslararası II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu*, Edirne.
- Bayraktar, C. (2003). Sosyal yapı özelliklerinin spora etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 19–36.
- Çeyiz, S., & Özbek, O. (2014). Küreselleşme ve spor etkileşimi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Özel Sayı 1), 487–495.
- Devecioğlu, S. (2008). Türkiye’de futbolun kurumsallaşması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26(1), 373–396.
- Diegeter, V. (1998). *Spor sosyolojisi* (A. Atalay, Çev.). İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ekmekçi, A. Y., Ekmekçi, R., & İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91–117.
- Erkal, M., Güven, Ö., & Ayan, D. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Der Yayınları.
- Eşkinat, R. (1998). *Küreselleşme ve Türkiye ekonomisine etkileri* (No. 1036). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Güven, Ö. (1992). *Türklerde spor kültürü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- İnal, R. (2008). *Küreselleşme ve spor: Küreselleşmenin spora etkileri*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Jackson, S. J., & Haigh, S. (2008). Between and beyond politics: Sport and foreign policy in a globalizing world. *Sport in Society*, 11(4), 349–358.
- Kaplan, Y., & Akkaya, C. (2014). Spor kültürü ve Türkiye’de spor. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Özel Sayı 2), 114–119.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2008). Geleneksel Türk sporlarındaki modern spor yansımaları. *Sport Sciences*, 3(3), 130–137.
- Karaküçük, S. (1995). Rekasyon boş zamanları değerlendirme: Kavram, kapsam ve bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları*, 12–103, 177–190, 273–303.
- Kızılcık, S., & Erjem, Y. (1996). *Açıklamalı sosyoloji sözlüğü*. Konya: Saray Kitabevi.
- Köseoğlu, N. (1992). *Milli kültür ve kimlik*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Mallen, C. (Ed.). (2019). *Emerging technologies in sport: Implications for sport management*. London: Routledge.
- Meriç, C. (1986). *Kültürden irfana*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O., & Altungül, O. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 153–157.
- Ratten, V. (2020). Sport technology: A commentary. *The Journal of High Technology Management Research*, 31(1), 100383.
- Ringuet-Riot, C. J., Hahn, A., & James, D. A. (2013). A structured approach for technology innovation in sport. *Sports Technology*, 6(3), 137–149.
- Schein, E. H. (1991). *What is culture?* Newbury Park, CA: Sage.
- Soysal, C. (2006). Güreş ve televizyon yayıncılığı. *Salto Dergisi*, 2(9), 34.
- Stevenson, D. (2002). Women, sport, and globalization. *Journal of Sport and Social Issues*, 26, 209–225.
- Szymanski, M., Wolfe, R. A., Danis, W., Lee, F., & Uy, M. A. (2021). Sport and international management: Exploring research synergy. *Thunderbird International Business Review*, 63(2), 253–266.
- Şahan, H., & Çınar, V. (2004). Kitle iletişim araçlarının spor kamuoyu üzerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 313–321.
- Şahin, S., Kızılet, A., & Bastık, C. (2011). Küreselleşme sürecinde güreşteki değişimin dinamikleri. *Atatürk Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 13(2), 16–29.
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: Endüstriyel futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 90–95.
- Tolan, B. (1983). *Toplum bilimine giriş*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Waters, M. (2013). *Globalization*. London: Routledge.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63–72.
- Yıldız, D. (1979). *Türk spor tarihi*. İstanbul: Eko Matbaası.
- Yorulmazlar, M. M. (2017). *Kültürel değişim ve spor*. İstanbul: Ege Reklam Basım Sanatları.

Bölüm 3

KÜRESELLEŞME VE SPOR ETKİLEŞİMİ

Spor ve küreselleşme, birbirini besleyen iki toplumsal dinamik olarak insanlık tarihine yön verir.

İsmail EGİL¹
Enes YASUN²

GİRİŞ

Günümüz dünyasında spor, sadece bir eğlence veya fiziksel aktivite olmaktan öte, küresel ekonominin önemli ve hızla büyüyen bir sektörünü temsil etmektedir. Bu dönüşümde spor endüstrisinin genişlemesi, artan ticari ağlar, spor medyasına yansıyan teknolojik ilerlemeler ve eğlence kültürünün spor ortamlarına entegrasyonu etkili olmuştur (Şirin ve ark., 2021). Bu bağlamda, sporun eğlence boyutunun belirlenmesi, ticarileşmesi, lisans hakları ve sponsorluk anlaşmaları gibi unsurlar, spor endüstrisinin milyar dolarlık bir pazar hacmine ulaşmasında kilit rol oynamıştır (Terekli ve Çobanoğlu, 2018). Bu ekonomik büyüme, küreselleşmenin bir aracı olarak kapitalist sistemle sporun kaçınılmaz bir bağ içerisinde olduğunu ortaya koymakta ve sporun kitle iletişim araçlarının desteğiyle kazançlı bir pazarlama aracına dönüşerek endüstriyellesmesini sağlamaktadır (Peçenek ve ark., 2020). Bu bağlamda, futbolun endüstrileşmesiyle birlikte sporun küresel ve ekonomik işlevleri, özellikle erkek tüketicilere yönelik ürün pazarlamasında önemli bir araç haline gelmiştir. (Talimciler, 2008). Bu süreçte, spor kulüplerinin ve organizasyonların gelir artışı yalnızca izleyici sayısındaki artışa bağlı kalmayıp, medya yayın hakları, reklam gelirleri ve sponsorluk anlaşmaları gibi çeşitli unsurlarla desteklenmektedir (Çirka, 2017). Örneğin, futbol özelinde ticari gelirler, reklam ve isim hakkı gelirleri, televizyon yayın

¹ Arş. Gör. Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Hareket ve Antrenman Bilimleri AD, ismail.egil@siirt.edu.tr, ORCID iD: 0009-0003-5190-3285

² Arş. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği AD, e.yasun@alparslan.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-1257-3909

kılmaktadır (Maguire, 1999). Ayrıca, geleneksel sponsorluk modellerinden farklı olarak spor pazarlaması ve sponsorluk alanında da dijital teknolojilerin etkisiyle dönüşümler yaşanmaktadır (Gençoğlu ve Asan, 2023). Bu dönüşümler, sponsorluk anlaşmalarının sadece geleneksel reklam alanlarıyla sınırlı kalmayıp, dijital etkileşimler ve veri odaklı pazarlama stratejileri aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır (Gençoğlu ve Asan, 2023). Nitekim, sporun eğlence boyutunun yanı sıra ticari potansiyeli de göz önüne alındığında, logolar, lisanslar, promosyon paketleri ve sponsorluk gibi unsurlar spor ekonomisinin vazgeçilmez bileşenleri haline gelmiştir (Terekli ve Çobanoğlu, 2018). Sponsorluk ve reklam modelleri de teknolojik gelişmelerle birlikte evrilerek dijital platformlar ve sosyal medya aracılığıyla markaların hedef kitlelerine daha etkili biçimde erişmesine imkan tanımaktadır (Karavelioğlu, 2024). Bu bağlamda, spor kulüpleri ve organizasyonlarının gelir artışı sadece izleyici sayısının artışına bağlı kalmayıp, medya yayınları, reklam gelirleri ve sponsorluk gibi çeşitli unsurlarla desteklenmektedir (Çırka, 2017). Özellikle dijital yayıncılık sistemlerinin devreye girmesi ve şifreli yayınların yaygınlaşması, medya şirketlerine futbol müsabakalarından önemli gelirler elde etme olanağı sunmuştur (Saatçioğlu ve Çakmak, 2019). Bu durum, aynı zamanda, spor kulüplerinin kurumsallaşmasıyla birlikte yayıncılık, eğitim, reklam ve sponsorluk gibi farklı gelir kalemlerinde de yüksek rakamlara ulaşan finansal başarılar elde etmelerini sağlamıştır (Ergül, 2017). Bu gelir kaynakları arasında yayın hakları, maç günü gelirleri ve ticari gelirler, özellikle pandemi sonrası dönemde dahi Avrupa'nın önde gelen kulüpleri için kritik öneme sahip olmaya devam etmiştir (İlbasan ve ark., 2024). Bu bağlamda, liglerin gelir yapısında yayın hakları ve sponsorluk anlaşmaları en önemli kalemler haline gelmiş, futbolun ticarileşerek endüstriyel bir iş koluna dönüşmesi liglerin sportif, mali ve iktisadi yapılarında köklü değişikliklere yol açmıştır (Saatçioğlu ve Çakmak, 2019). Bu dönüşümde sponsorluk faaliyetleri, kulüplerin ve spor etkinliklerinin küresel ölçekte tanıtılması ve finansal sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından merkezi bir rol oynamaktadır (Algül ve Danış, 2020).

KAYNAKÇA

- Aktaş, M. K., & Avşar, Z. (2021). Spor kulüplerinin imajları ve hisse senedi performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2021(54), 77-95.
- Andreff, W. (2011). Some comparative economics of the organization of sports: competition and regulation in north American vs. European professional team sports leagues. *The European Journal of Comparative Economics*, 8(1), 3-27.
- Andreff, W., & Szymanski, S. (Eds.). (2006). *Handbook on the Economics of Sport*. Edward Elgar Publishing.

- Archontakis, F., & Osborne, E. (2007). Playing it safe? A Fibonacci strategy for soccer betting. *Journal of Sports Economics*, 8(3), 295-308.
- Argan, M. (2004). *Spor sponsorluğu yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Argan, M., & Katırcı, H. (2008). *Spor Pazarlaması*. (2. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Basım, H. N., & Argan, M. (2009). *Spor Yönetimi*-Detay Yayıncılık.
- Bayraktar, G., & Tozoğlu, E. (2015). Güreş sporuna küreselleşme sürecinin etkileri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 1(2), 71-92.
- Berkowitz, C., Hartley, K., & Rudelius, A. (2000). Integrated marketing communications and direct marketing. *Berkowitz, C., Hartley, K. & Rudelius, A (4th ed.) Marketing. Canada: McGraw-Hill Ryerson: Ontario*, 481-505.
- Bodet, G., & Chanavat, N. (2010). Building global football brand equity: Lessons from the Chinese market. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 22(1), 55-66.
- Budiman, A., Nopembri, S., & Supriadi, D. (2024). Sundanese traditional sports: level of knowledge among 21st century adolescents. *Retos*, 51, 449-454.
- Cerrahoğlu, N. (2016). A Development analysis of the scientific field of sports economy. *Journal of Administrative Sciences*, 14(27), 309-329.
- Chalip, L. (2004). Beyond impact: A general model for sport event leverage. *Sport tourism: Interrelationships, impacts and issues*, 14, 226-252.
- Cheng, Y. (2023). A Study on Key Factors in the Innovation and Development of Sports. *Industrial Engineering and Innovation Management*, 6(10), 155-161.
- Coates, D., & Humphreys, B. R. (1999). The growth effects of sport franchises, stadia, and arenas. *Journal of Policy Analysis and Management: The Journal of the Association for Public Policy Analysis and Management*, 18(4), 601-624.
- Çakmak, R. İ., & Şahin, M. (2007). Küreselleşmenin Spora Etkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı*.
- Çeyiz, S., & Özbek, O. (2014). Küreselleşme ve spor etkileşimi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 487-495.
- Çırka, S. (2017). Küreselleşme sürecinde sporun genel bir değerlendirmesi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (45), 127-146.
- da Silva, E. C., & Las Casas, A. L. (2020). Ecosystema esportivo e modelo teórico: orientação para o marketing esportivo. *Revista de Ciências da Administração*, 22(58), 81-97.
- Danış, E., & Yengin, D. (2020). Türkiye'de spor iletişiminin futbol kulüpleri üzerinden incelenmesi: Fenerbahçe, Beşiktaş ve Galatasaray örneği. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 4(2), 89-105.
- Algül, A., & Danış, E. (2020). Digital Public Relations On Tweet Flood: Sample Of Sport Clubs. *The Turkish Online Journal Of Design Art And Communication*, 10(4), 321-338.
- Deloitte, A. R. F. F. (2005). Deloitte annual review of football finance. *Deloitte's Sports Business Group*.
- Deloitte. (2019). Annual Review Football Finance. World in Motion. . <https://www.deloitte.com/global/en/issues/work/annual-review-of-football-finance.html>
- Dobson, S., Goddard, J. A., & Dobson, S. (2001). *The economics of football* (Vol. 10). Cambridge: Cambridge University Press.
- Doğan, İ. (2021). Futbolda Sponsorluk Faaliyetleri Ve Başarıyı Etkileyen Makro Unsurlar Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(2), 555-570.
- Ekmekci, R., & Ekmekçi, A. (2010). Sport Marketing. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 1(1), 23-30. <https://izlik.org/JA95ZS85WJ>
- Ekmekçi, A., Ekmekçi, R., & İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91-117.
- Ergül, N. (2017). Spor Kulüplerinin Futboldaki Başarıları İle Spor Şirketlerinin Finansal Başarıları Arasındaki İlişkinin Test Edilmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35(3), 43-71.

- Escamilla-Fajardo, P., Núñez-Pomar, J. M., Ratten, V., & Crespo, J. (2020). Entrepreneurship and innovation in soccer: Web of science bibliometric analysis. *Sustainability*, 12(11), 4499.
- Forbes. (2021). *Highest-paid athletes*. Retrieved April 6, 2026, from <https://www.forbes.com/athletes/>
- Fort, R. D. (2006). *Sports economics* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Genç, A. D. (1998). *Spor hukuku*. İstanbul: Alfa Yayın Dağıtım.
- Gençoğlu, C., & Asan, S. (2023). Dijital çağda sporcu beslenmesi ve yapay zeka. *Dijital Çağda Spor Araştırmaları I*, 91-100.
- Gereffi, G., & Memedovic, O. (2003). *The global apparel value chain: What prospects for upgrading by developing countries* (pp. 2009-12). Vienna: United Nations Industrial Development Organization.
- Ghauri, P., Lutz, C., & Tesfom, G. (2003). Using networks to solve export-marketing problems of small-and medium-sized firms from developing countries. *European journal of marketing*, 37(5-6), 728-752.
- Gómez, S., Martí, C., & Opazo, M. (2008). The structural characteristics of sport organisations: Differentiation within elite Spanish professional football clubs.
- Guibernau, M., & Domaniç, N. N. (1997). *Milliyetçilikler: 20. yüzyılda ulusal devlet ve milliyetçilikler*. Sarmal Yayınevi.
- Güngör, A. (2014). Futbol endüstrisinde sportif başarı ile finansal performans arasındaki ilişkinin analizi ve türkiye uygulaması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 16-36.
- Hamari, J., & Sjöblom, M. (2017). What is eSports and why do people watch it?. *Internet research*, 27(2), 211-232.
- Harvey, D. (1997). Postmodernliğin durumu. *Çev. Sungur Savran*). İstanbul: Metis Yayınları.
- Hatipoğlu, D., & Aydın, M. B. (2007). *Bastır Ankaragücü: Kent, kimlik, endüstriyel futbol ve taraftarlık*. Epos.
- İlbasan, R., Aycil, S., & Ay, S. (2024). Dört büyük futbol kulübünün korona salgını sonrası dönemindeki gelir analizi ve avrupa kulüpleri ile karşılaştırılması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 7(1), 61-71.
- Kahn, L. M. (2000). The sports business as a labor market laboratory. *Journal of economic perspectives*, 14(3), 75-94.
- Karadeniz, E., Koşan, L., & Günay, F. (2016). UEFA Finansal Fair Play Kuralları Bağlamında Borsa İstanbul'da İşlem Gören Spor Şirketlerinin Performanslarının Analizi. *TISK Academy/TISK Akademi*, 11(22).
- Karamatov, O., Dilek, S., Nematović, K. İ., & Kamacı, A. (2019). Futbol ekonomisi: Kastamonu Üniversitesi örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(20), 238-264.
- Karavelioğlu, B. (2024). Teknolojinin Spor ve Sportif Rekreasyon Üzerine Etkisi: Bir Derleme Makalesi. *Spor ve Bilim Dergisi*, 2(2), 60-72. <https://izlik.org/JA93GZ87SX>
- Katırcı H, Çağlarırnak Uslu N, Kaytancı UB, Özata E, Ergeç E. Spor ekonomisi, Anadolu Üniversitesi Yayını, No:2974, Eskişehir;2013.
- Katırcı, H. (2011). Central figures of sports market In Turkey: Three biggest and their marketing operations. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(2), 28-40.
- Kesenne, S. (2007). The peculiar international economics of professional football in Europe. *Scottish Journal of Political Economy*, 54(3), 388-399.
- Kesenne, S. (2014). *The economic theory of professional team sports: An analytical treatment* . Edward Elgar Publishing.
- Kırhasanoğlu, Ş., & Özdemir, M. (2022). BIST'te işlem gören futbol kulüplerinin Covid-19 dönemi finansal performanslarının Idocriw temelli analizi. *Enderun*, 6(1), 44-65.
- Maguire, J. A. (1999). Global sport: Identities, societies, civilizations.
- Manoli, A. E., & Kenyon, J. A. (2018). Football and marketing. In *Routledge handbook of football business and management* (pp. 88-100). Routledge.

- Meenaghan, T. (1991). The role of sponsorship in the marketing communications mix. *International journal of advertising*, 10(1), 35-47.
- Merih, K., & Akşar, T. (2006). *Futbol ekonomisi*. Literatür Yayınları.
- Miyaç, M., & Aksoy, S. (2023). Sporda Fair Play ve Empati. *Özgür Yayınları eBooks*. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub62.c295>
- Neale, W. C. (1964). The peculiar economics of professional sports. *The quarterly journal of economics*, 78(1), 1-14.
- Öner, İ., Ekin, A., & Karataş, Ö. (2025). Avrupa ve Türkiye'de Forma Göğüs Sponsorlukları ve Stadyum İsim Hakkı Anlaşmalarının Ekonomik Yapısı. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 22-40.
- Peçenek, A. C. (2020). AVRUPA-TÜRKİYE FUTBOL PİYASALARI VE TRANSFER YÖNTEM VE SÜREÇLERİ KIYASLAMASI. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 31-41.
- Peçenek, A., Daloğlu, B., & Yetim, A. (2020). Futbol ve league of legends ekonomilerinin karşılaştırılması. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 25(3), 225-240.
- Peltekoğlu, F. B. (2001). Halkla ilişkiler nedir.
- Petrović, M. D. (2021). Editorial on sports tourism issue. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 45(7), 1147-1149.
- Preuss, H. (2004). *The economics of staging the Olympics: a comparison of the Games, 1972-2008*. Edward Elgar Publishing.
- Rakhno, K., Mete, A. S., & Jeličić, G. (2026). History Of Sport, Economy, And Globalization In The 21st Century: Political And Economic Dimensions Of A Global Phenomenon. *History*.
- Richter, F. (2023). The battle of the sportswear giants. Statista. <https://www.statista.com/chart/31401/annual-sales-of-selected-sportswearcompanies/>
- Rookwood, J., & Chan, N. (2011). The 39th game: Fan responses to the Premier League's proposal to globalize the English game. *Soccer & Society*, 12(6), 897-913.
- Rosenzweig, P. M. (1994). *International sourcing in athletic footwear: Nike and Reebok*. Harvard Business Review Press (China Case Studies).
- Rottenberg, S. (1956). The baseball players' labor market. *Journal of political economy*, 64(3), 242-258.
- Saatçioğlu, C., & Çakmak, U. D. (2019). Avrupa Ve Türkiye'de Futbol Ekonomisi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Sakarya Üniversitesi İktisat Dergisi*, 8(4), 331-350.
- Sandy, R., Sloane, P., & Rosentraub, M. (2017). *The economics of sport: An international perspective*. Bloomsbury Publishing.
- Sevim, A., & Bülbül, S. (2018). Uefa Finansal Fair Play (Ffp) Kriterleri Kapsamında Türk Futbolunda Finansal Raporlamanın Önemi ve Bir Sistem Gerekliği. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 27(2), 187-212.
- Siyahtaş, A. (2025). Futbolun Yönetişimsel Arka Planı: Ulusal Futbol Federasyonları. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 32-59. <https://izlik.org/JA52MH38YD>
- Smith, A. C., & Westerbeek, H. (2010). 'From enhancement to engagement': reflections on the future of sport consumption. *Sport in Society*, 13(2), 344-353.
- Sutton, W. A., McDonald, M. A., & Milne, G. R. (1997). Creating and fostering fan identification in professional sports. *Sport marketing quarterly*, 6(1), 15-22.
- Szymanski, S. (2003). The economic design of sporting contests. *Journal of economic literature*, 41(4), 1137-1187.
- Şirin, Y. E., Olca, G., & Bahçıvan, İ. (2021). Medya ve antrenör-sporcu stres kaynakları ile sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *Journal of Sport Sciences Research*, 6(2), 307-321.
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: endüstriyel futbol. *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, 26(2), 89-114.
- Taşkın, A., & Eren, T. (2016). Uefa Şampiyonlar Ligi'nde Forvet Oyuncularının Performanslarının Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri İle Değerlendirilmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1).

- Terekli, M. S., & Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj Ve Dezavantajları. *The Journal of Social Science*, 2(3), 95-107.
- Thomas, R. J. (2015). Out with the old and in with the new: a study of new kit sponsorship and brand associations in the Barclays Premier League. *Journal of Product & Brand Management*, 24(3), 229-251.
- UEFA Rankings. (2025). UEFA rankings. UEFA. <https://www.uefa.com/nationalassociations/uefa-rankings/tenyears/?year=2025>
- UEFA. (2024). European club finance and investment landscape: Financial year 2022. Union of European Football Associations. <https://ecfil.uefa.com/2024>
- Ustakara, F., & Aydemir, M. (2016). Spor kulüpleri ve marka: İletişim fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 11(41), 16-29.
- Ürgüp, S. E., & Demir, E. (2021). Finansal Performans ile Sportif Başarı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi Türkiye'deki 4 Büyük Futbol Kulübü Üzerine Bir Analiz. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 240-250.
- Yang, B. and Gong, N. (2023). Research on the development strategy of ethnic traditional sports based on optimization theory. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 9(1). <https://doi.org/10.2478/amns.2023.2.00918>
- Yıldız, Y., & Kutlu, A. (2022). Spor Taraftarlarının Özdeşleşme Düzeylerinin Seyirci Katılım Kararları Üzerindeki Etkisi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 11(4), 1-9.
- Yılmaz, M. K. (2020). Havacılık işletmelerinin halkla ilişkiler ve sponsorluk uygulamaları üzerine stratejik bir değerlendirme: Türk Hava Yolları örneği. *Journal of Aviation Research*, 2(2), 142-167.
- Yi, C., Tao, Y., Bo, F., Zhipeng, L., Yu, D., & Lingzhi, L. (2023). An analysis of the leverage effect of "Internet+" on the economic spillover of sports industry. *PloS one*, 18(7), e0288778.
- Yiğit, E., & Şişman, M. (2019). Neoliberal Dönemde Uluslararası Futbolcu Hareketliliği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 81-93.
- Zhang, J. J., Pitts, B. G., & Kim, E. (2017). Introduction: Sport marketing in a globalized marketplace. In *Contemporary sport marketing* (pp. 3-22). Routledge.

Bölüm 4

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN SOSYO-KÜLTÜREL BOYUTU

Küreselleşen spor, kültürler arası iletişimin en canlı sahnesidir.

Ömer ARSLAN¹
Sebahattin ALTINTAŞ²

1.GİRİŞ

Spor, toplumsal yaşam içerisinde yaygınlaşan ve kültürel değerlerin ortaya çıkmasına katkı sağlayan önemli bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda bireyler arası etkileşimi güçlendiren bir araç niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda spor, düşüncelerin yeniden üretilmesinde ve toplumsal rızanın oluşturulmasında etkili bir simgeler bütünü olarak da ele alınmaktadır (Talimciler, 2008). Sosyal bir olgu olma özelliği taşıyan spor, toplum hayata farklı biçimlerde dahil olarak bireyleri ya aktif katılımcı ya da pasif izleyici konumuna getirmekte ve bu sayede geniş kitlelerin ilgisini sürekli canlı tutmaktadır (Atasoy vd., 2005).

Küreselleşme süreci ise bu toplumsal ve ideolojik dönüşümlere ortam hazırlarken, sporun ekonomik boyutunu da önemli ölçüde geliştirmiştir. Sportif ürünlerin üretimi, pazarlanması ve dağıtımı gibi faaliyetler aracılığıyla istihdam alanları genişlemiş, böylece spor sektörü küresel ekonomi içerisinde önemli bir yer edinmiştir (Ekmekçi vd., 2013). Sporun en dikkat çekici özelliklerinden biri, farklı sosyal, kültürel, siyasal ve teknolojik yapılara sahip olan toplumlara hitap edebilme potansiyeline sahip olmasıdır. Bu yönüyle spor, evrensel bir dil oluşturarak küreselleşmenin en hızlı hissedildiği alanlardan biri haline gelmektedir. Küreselleşme sürecinin etkisiyle spor alanında ortak kurallar, standartlar ve organizasyon yapıları bütün uluslar için belirleyici bir etken olmaktadır. Bu

¹ Doktora Öğrencisi, Bitlis Eren Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor AD, o.arslan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-2934-6748,

² Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor AD, seba.altintas@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-8298-9072

sağlamaktadır. Sporun sosyolojik önemi, geniş kitleleri etkilemesi ve toplumsal yapı hakkında önemli bilgiler sunmasından kaynaklanmaktadır (Öztürk, 1998). Günümüzde medya, kullandığı dil ve söylemler aracılığıyla toplumsal değerlerin ve ideolojilerin aktarılmasında önemli bir rol oynamakta; spor içerikleri üzerinden de kitlelere çeşitli mesajlar iletmektedir (Demir ve Talimciler, 2015). Bu nedenle medyanın toplum üzerindeki etkisi kaçınılmazdır. Sonuç olarak spor, medya ve toplum arasında karşılıklı bir etkileşim bulunmakta; spor kamuoyu medyayı yönlendirirken, medya da kamuoyu üzerinde belirleyici bir rol üstlenmektedir.

KAYNAKÇA

- Akoğlu, H. E., & Mutlu, T. O. (2018). Sporun kamu diplomasisi açısından Türkiye'nin imajına etkisi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 277–295.
- Akyurt, H., & Atay, L. (2009). Destinasyonda imaj oluşturma süreci. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1–14.
- Arribas, C. (2017, March 27). Why female athletes in Spain are banned from getting pregnant. *El País*. http://elpais.com/elpais/2017/03/27/inenglish/1490613973_221448.html
- Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11–22.
- Aydın, M. (2020). *Egzersiz ve müzik: Performans üzerine etkileri*. Eskişehir: Spor ve Sağlık Araştırmaları.
- Becker, S., Berg, A., Kohli, S., & Thiel, A. (2021). *Sporting goods 2021: The next normal for an industry in flux*. McKinsey & Company. <https://www.mckinsey.com/industries/retail/our-insights/sporting-goods2021-the-next-normal-for-an-industry-in-flux>
- Bilge, N. (1989). *Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi* (s. 11). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Boyle, B. A., & Magnusson, P. (2007). Social identity and brand equity formation: A comparative study of collegiate sports fans. *Journal of Sport Management*, 21(4), 497–520.
- Bruun, B. M., & Langkjær, M. A. (2016). Sportswear: Between fashion, innovation and sustainability. *Fashion Practice*, 8(2), 181–188.
- Carlson, B. D., Suter, T. A., & Brown, T. J. (2008). Social versus psychological brand community: The role of psychological sense of brand community. *Journal of Business Research*, 61, 284–291. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2007.06.022>
- Chalabaev, A., Sarrazin, P., Fontayne, P., Boiché, J., & Clément-Guillotin, C. (2013). The influence of sex stereotypes and gender roles on participation and performance in sport and exercise: Review and future directions. *Psychology of Sport and Exercise*, 14, 136–144.
- Clark, I. N., Baker, F. A., & Taylor, N. F. (2016). The modulating effects of music listening on health and exercise outcomes: A review of randomized controlled trials. *Nordic Journal of Music Therapy*, 25(1), 76–104.
- Consumer Trends Report. (2021). *Front Office Sports*. <https://frontofficesports.com/insights/athleisure-luxury-and-smart-clothing/>
- Çolakoglu, S., & Çolakoglu, B. (2005). Dünya basınında Türkiye imajı: Güney Kore örneği. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(1), 141–148.
- Delia, E. B. (2019). “You can’t just erase history”: Coping with team identity threat. *Journal of Sport Management*, 33(3), 203–214.
- Demir, M., & Talimciler, A. (2015). *Şiddet, şike ve medya kıskacında futbol ve taraftarlık*. Konya: Literatürk Yayınları.
- Demiray, U. (2003). *Genel iletişim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dever, A. (2008). *Sosyolojik boyutlarda spor* (Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi).

- Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi: Tarihsel ve güncel boyutlarıyla spor ve toplum*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Doğan, B. (2007). *Spor sosyolojisi ve uygulamalı spor sosyolojisine giriş*. Ankara: Nobel.
- Durak, N. (2011). Gelenek ve modernite etkileşimi bağlamında spor etiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 27, 42–61.
- Durmuş, O. (2006). Popüler kültürün kimlik oluşumuna etkileri: “Özgür kız–Nil Karaibrahimgil” modeli. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17.
- Ekmekçi, A. Y., Ekmekçi, R., & İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91–117.
- Fink, J. S., Parker, H. M., Brett, M., & Higgins, J. (2009). Off-field behavior of athletes and team identification: Using social identity theory and balance theory to explain fan reactions. *Journal of Sport Management*, 23(2), 142–155.
- Giulianotti, R., & Robertson, R. (2007). Sport and globalization: Transnational dimensions. *Global Networks*, 7(2), 107–112.
- Gök, Y. (2016). *Türkiye’nin gençlik ve spor alanındaki kamu diplomasisi etkinliği* (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Güven, Ö. (1992). *Türklerde spor kültürü* (2. baskı, s. 58). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Hedlund, D. P. (2014). Creating value through membership and participation in sport fan consumption communities. *European Sport Management Quarterly*, 14(1), 50–71. <https://doi.org/10.1080/16184742.2013.865775>
- Heere, B., & James, J. D. (2007). Sports teams and their communities: Examining the influence of external group identities on team identity. *Journal of Sport Management*, 21, 319–337. <https://doi.org/10.1123/jsm.21.3.319>
- Hiçyılmaz, E. (1974). *Türk spor tarihi* (s. 13). İstanbul: Demet Ofset Yayınevi.
- Horton, R. S., & Mack, D. E. (2000). Athletic identity in marathon runners: Functional focus or dysfunctional commitment? *Journal of Sport Behavior*, 23(2). <https://www.proquest.com/open-view/3321e06e082ca38fcb3fc90d23853fd5/1>
- Hutchinson, J. C., Karageorghis, C. I., & Jones, L. (2015). See hear: Psychological effects of music and music video during treadmill running. *Annals of Behavioral Medicine*, 49(2), 199–211.
- Kaplan, Y., & Akkaya, C. (2014). Spor kültürü ve Türkiye’de spor. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2), 114–119.
- Karageorghis, C. I., & Priest, D. L. (2012). Music in the exercise domain: A review and synthesis (Part I). *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 5(1), 44–66.
- Karageorghis, C. I., & Terry, P. C. (1997). The psychophysical effects of music in sport and exercise: A review. *Journal of Sport Behavior*, 20(1), 54–68.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2008). Geleneksel Türk sporlarındaki modern spor yansımaları. *Sport Sciences*, 3(3), 130–137.
- Kavasoğlu, İ., & Yaşar, M. (2016). Toplumsal cinsiyet normlarının dışındaki sporcular. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 27(3), 118–132.
- Kaya, A. (2017). *Spor psikolojisi ve motivasyon*. Konya: Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi.
- Kaya, H. B., Namlı, S., & Demir, G. T. (2018). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporcu kimlikleri ve başarı yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(7), 179–196. <https://doi.org/10.29157/etusbe.83>
- Kılıçgil, E. (1985). *Sosyal çevre–spor ilişkileri*. Ankara: Bağran Yayınevi.
- Koca, C., & Demirhan, G. (2005). Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal cinsiyetin yeniden üretilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi (Hacettepe)*, 16(4), 200–228.
- Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., & Wong, V. (1999). *Principles of marketing* (2nd European ed.). Europe: Prentice Hall.
- Kürkçüoğlu, E. (2014). Kamusal alanlarda imaj çatışması: Doğal ve yapay imaj olgusu. *Planlama Dergisi*, 24(3), 125–130.

- Kwon, H. H., Trail, G. T., & Anderson, D. S. (2005). Are multiple points of attachment necessary to predict cognitive, affective, conative, or behavioral loyalty? *Sport Management Review*, 8(3), 255–270.
- Lamont-Mills, A., & Christensen, S. A. (2006). Athletic identity and its relationship to sport participation levels. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 9, 472–478. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2006.04.004>
- Lock, D., & Heere, B. (2017). Identity crisis: A theoretical analysis of “team identification” research. *European Sport Management Quarterly*, 17, 413–435. <https://doi.org/10.1080/16184742.2017.1306872>
- Matthews, R. J. H. (2016). *Memorable messages in professional female athletes* (Master’s thesis, Arizona State University).
- McKinnon, C. (1987). *Feminism unmodified: Discourses on life and law*. Cambridge: Harvard University Press.
- McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, 14, 6–23. [https://doi.org/10.1002/1520-6629\(198601\)14:1<6::AID-J-COP2290140103>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/1520-6629(198601)14:1<6::AID-J-COP2290140103>3.0.CO;2-I)
- Büyükaşar, M. (2016). Türk spor basınında cinsiyet ayrımcılığı: Fotomaç ve Fanatik gazeteleri örneği. *İnsan ve İnsan: Bilim, Kültür, Sanat ve Düşünce Dergisi*, 3(9), 53–76.
- Miller, T., Lawrence, G., McKay, J., & Rowe, D. (2001). *Globalization and sport: Playing the world*. Sage.
- Moawad, J. (2019). Gender inequality in sports. *Fair Play: Revista de Filosofía, Ética y Derecho del Deporte*, 13, 28–53.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan davranışının sınırları ve spor psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Öztürk, P., & Koca, C. (2017). Sporcu ergen kızların spora katılımının sosyo-ekolojik model ve toplumsal cinsiyet yaklaşımı bağlamında analizi. *Spormetre*, 15(3), 139–148.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O., & Altungül, O. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 153–157.
- Sparkes, A. C. (1998). Athletic identity: An Achilles’ heel to the survival of self. *Qualitative Health Research*, 8(5), 644–664. <https://doi.org/10.1177/104973239800800506>
- Stroebel, T., Woratschek, H., & Durchholz, C. (2019). Clothes make the fan: The effect of team merchandise usage on team identification, fan satisfaction and team loyalty. *Journal of Global Sport Management*, 1–18.
- Şenel, E. (2019). *Türk kültüründe müzik ve spor*. İstanbul: Kültür Yayınları.
- Şentürk, Ü. (2007). Popüler bir kültür örneği olarak futbol. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31.
- Talimciler, A. (2005). *Türkiye’de futbol ve ideoloji ilişkisi: Medyadaki futbol söylemi üzerine bir inceleme* (Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir).
- Talimciler, A. (2010). *Sporun sosyolojisi, sosyolojinin sporu*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: Endüstriyel futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 90–95.
- Tolan, B. (1983). *Toplum bilimine giriş*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Tuna, M. (2012). *Sosyolojiye giriş: Sosyolojinin temel tartışmaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Turhan, G., & Kadem, F. D. (2021). Akıllı tekstil ürünü olarak spor ceket: Yeni bir ürüne yönelik tüketici tepkilerinin örneklem özelliklerine göre değişimi. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 36(1), 89–104.
- Uluçay, D. M. (2018). Üniversitelerde kurumsal imaj ölçümü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55, 17–36.
- Underwood, R., Bond, E., & Baer, R. (2001). Building service brands via social identity: Lessons from the sports marketplace. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 9, 1–13.

- Ünsal, B. (2013). *Spor ve medya ilişkilerinin sosyolojik boyutları yönünden toplum üzerindeki etkisi: Kocaeli örneği* (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Wann, D. L., & Grieve, F. G. (2005). Biased evaluations of in-group and out-group spectator behavior at sporting events: The importance of team identification and threats to social identity. *The Journal of Social Psychology*, 145, 531–545.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63–72.
- Yılmaz, K., & Horzum, M. B. (2005). Küreselleşme, bilgi teknolojileri ve üniversite. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 103–121.
- Young, I. (1979). The exclusion of women from sport: Conceptual and existential dimensions. *Philosophy in Context*, 9, 44–53.

Bölüm 5

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN POLİTİKA BOYUTU

Küreselleşen spor, politik stratejilerin etkili ve görünür araçlarından biridir.

Ramazan ARSLANBOĞA¹

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşme, sadece paranın veya teknolojinin bir araya gelmesi değil; aynı zamanda sporun ve kültürün de ülke sınırlarını aşarak yeni bir kimlik bulmasıdır. Aslında spor, artık kendi yerel sınırlarını çoktan aştı ve dünya siyasetinde ciddi bir stratejik güç haline geldi. Akademik çevrelerde de sıkça konuşulduğu üzere, devletler artık kendi itibarlarını parlatmak ve dünyada sempati toplamak için sporu oldukça etkili bir yol olarak görüyor (Fridolin, 2022; Manfredi-Sánchez, 2020). Bu değişim, sporu sadece sahadaki bir yarış olmaktan çıkarıp; fikirlerin, kimliklerin ve güç mücadelelerinin sergilendiği dev bir dünya sahnesine dönüştürdü. Bu yüzden, sporu siyasetten ayrı bir dünyaymış gibi düşünmek bugünün karmaşık ve diplomatik yapısıyla pek örtüşmüyor. Aksine sporun, bir şekilde siyasi süreçlerle ne kadar iç içe geçtiğini artık net bir şekilde görebiliyoruz (Rookwood, 2019).

Küreselleşme sayesinde spor her yere çok daha hızlı yayıldı. Bu da devletlerin sporu, dünyayı etkilemek ve kendi reklamlarını yapmak için ne kadar güçlü bir yol olarak gördüklerini iyice kanıtladı. Bu durum gösteriyor ki spor; artık sadece sahada yapılan bir yarış değil, aynı zamanda ülkelerin dışarıdaki imajını düzeltme ve diplomatik bağ kurma yoludur (Murray, 2017). Devletler; özellikle büyük organizasyonlar ve turnuvalar sayesinde kendi siyasi fikirlerini haklı çıkarmaya, tüm dünyanın gözünde saygınlık kazanmaya ve vermek istedikleri mesajları kalabalıklara ulaştırmaya çalışıyor. Böylece spor, halkla ilişkiler ve ülke

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yönetim Bilimleri AD, rarslanboga@bingol.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-9212-1912

hukuk ilkelerine dayandırmak en mantıklı adım olacaktır. Spor, gelecekte de hem çatışmaların yansıdığı hem de adalet taleplerinin dünyaya duyurulduğu en güçlü platformlardan biri olmaya devam edecektir.

KAYNAKÇA

- Abdi, K., Fullerton, J., Deheshti, M., Kavand, R., Monibi, H., & Talebpour, M. (2022). Identifying the conceivable diplomatic outcomes of Sport Diplomacy initiatives. *International Area Studies Review*
- Amuwo, A. (2009). Capitalist globalisation and the role of the international community in resource conflicts in Africa. *Africa Development*, 34(3-4).
- Bao, B. L. (2021). Global Perspectives on Smart-Power Strategy in International Arena: Critical Discovery into Philosophy of Clausewitz and Sun Tzu from Strategic Implications. *Journal of Humanities and Social Sciences Studies*, 3(9), 09-22.
- Bell, E. C., & Kennan, M. A. (2022). The Library As Soft-Power Actor: A Review. *Ifla Journal*, 48(4), 706-716.
- Boykoff, J. (2022). Toward a theory of sportswashing: Mega-events, soft power, and political conflict. *Sociology of sport journal*, 39(4), 342-351.
- Chatziefstathiou, D., & Simon Rofe, J. (2024). Human rights and the olympics: from an ideological paradox to a new anti-corruption legacy. *Frontiers in Sports and Active Living*, 6, 1365150.
- Civelek, S., & Yalın, B. E. (2022). Spor Diplomasisi Aracı Olarak Sosyal Medya Formula 1 Türkiye Grand Prix Örneği. *İletişim Ve Diplomasi*, (9), 97-122.
- Costa, R., & Moriconi, M. (2024). Current Political Uses Of Sport Revised: Beyond Public Diplomacy And Sportswashing. *Frontiers In Sports And Active Living*, 6, 1316732.
- Devendra, N. (2026). Soft power or geoeconomic contest? A comparative study of gulf sport diplomacy. *Public Relations Inquiry*, 2046147X251383019.
- Dubinsky, Y. (2021). Sports, Brand America and US public diplomacy during the presidency of Donald Trump. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(1), 167.
- Fridolin, K. (2022). Sport and Nation Branding: The Soft Power and Public Diplomacy of Football in Cameroon. *Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, 4(2), 84-100.
- Golan, G. J., Manor, I., & Arceneaux, P. (2019). Mediated public diplomacy redefined: Foreign stakeholder engagement via paid, earned, shared, and owned media. *American Behavioral Scientist*, 63(12), 1665-1683.
- Grix, J., & Brannagan, P. M. (2024). Sports mega-events as foreign policy: sport diplomacy, "soft power," and "sportswashing". *American Behavioral Scientist*, 00027642241262042.
- Grix, J., & Houlihan, B. (2014). Sports mega-events as part of a nation's soft power strategy: The cases of Germany (2006) and the UK (2012). *The British journal of politics and international relations*, 16(4), 572-596.
- Grix, J., Jeong, J. B., & Kim, H. (2021). Understanding South Korea's use of sports mega-events for domestic, regional and international soft power. *Societies*, 11(4), 144.
- Haghirian, M., & Robles-Gil, P. (2021). Soft power and the 2022 world cup in qatar: learning from experiences of past mega-sporting event hosts. *Tajseer journal*, 3(2).
- Hassan, A. A., & Wang, J. (2024). The Qatar World Cup and Twitter sentiment: Unraveling the interplay of soft power, public opinion, and media scrutiny. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(5), 679-704.
- Haynes, J. (2021). Religion in international relations: Theory and practice. *Handbook on Religion and International Relations*, 5-23.
- Hisarlioglu, F., & Yanık, L. K. (2025). Heritage geopolitics: Hegemonic meaning-making, international orders, and the heritagisation of traditional archery in Turkey and beyond. *Review of International Studies*, 1-20.

- Hughes, R. G., & Owen, R. J. (2009). 'The Continuation of Politics by Other Means': Britain, the Two Germanys and the Olympic Games, 1949–1972. *Contemporary European History*, 18(4), 443–474.
- Jamali, A., Kozlová, A., Whelan, K. A., & Faix, M. (2023). Game Over for Russian Athletes? Human Rights Aspects of Measures Adopted by International Sports Organisations as a Response to the Russian Aggression against Ukraine. *International & Comparative Law Review/Mezinárodní a Srovnávací Právní Revue*, 23(1).
- Jiménez- Martínez, C., Mihelj, S., & Sage, D. (2024). Introduction: Nation Promotion And The Crisis Of Neoliberal Globalisation. *Nations And Nationalism*, 30(1), 19–24.
- Kobierecki, M. M. (2018). Sports exchange as a tool of shaping state's image: The case of China. *Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne*, 59, 109–120.
- Kubota, J., & Waku, T. (2023). Promotion Of International Sport Initiatives By Local Governments: *Taiikugaku Kenkyu (Japan Journal Of Physical Education Health And Sport Sciences)*, 68(0), 343–360. <https://doi.org/10.5432/jjpehss.22119>
- Lindholm, J. (2022). How Russia's invasion of Ukraine shook sports' foundation. *The International Sports Law Journal*, 22(1), 1–4.
- Lutz, N. (2022). A Game of Whac-A-Mole: The BDS Movement and Its Fluidity across International Political Opportunity Structures. *Israel Studies Review*, 37(3), 58–81.
- Manfredi-Sánchez, J. L. (2020). Globalización y poder: la consolidación de la comunicación internacional como disciplina. Artículo de revisión. *Profesional de la información*, 29(1).
- Murray, S. (2017). Sports diplomacy in the Australian context: Theory into strategy. *Politics & Policy*, 45(5), 841–861.
- Noshadha, S., & Duka, M. (2023). Sports Sanctions in War Situations Under International Law. *Ukr. J. Int'l L.*, 44.
- Noske-Turner, J., Pullen, E., Magalasi, M., Haslett, D., & Tacchi, J. (2022). Paralympic broadcasting in Sub-Saharan Africa: Sport, media and communication for social change. *Communication & Sport*, 10(5), 1001–1015.
- Nygård, H. M., & Gates, S. (2013). *Soft power at home and abroad: Sport diplomacy, politics and peace-building*. *International Area Studies Review*, 16 (3), 235–243.
- Ozili, P. K. (2024). Global economic consequences of Russian invasion of Ukraine. In *Dealing with regional conflicts of global importance* (pp. 195–223). IGI Global Scientific Publishing.
- Özbey, Ö., Doğan, D., & Çolakoğlu, T. (2021). Kamu Diplomasisi Aracı Olarak Spor Diplomasisi. *Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 105–115.
- Park, M. K. (2017). Long shot: the prospects and limitations of sports and celebrity athlete diplomacy. *InMedia. The French Journal of Media Studies*, (6).
- Parrish, R. (2022). EU sport diplomacy: An idea whose time has nearly come. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 60(5), 1511–1528.
- Petracovschi, S., & Chin, J. W. (2021). Sport and defection from Romania during the cold war. *Journal of Sport and Social Issues*, 45(6), 509–527.
- Rookwood, J. (2019). Access, security and diplomacy: Perceptions of soft power, nation branding and the organisational challenges facing Qatar's 2022 FIFA World Cup. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 9(1), 26–44.
- Søylund, H. S., & Moriconi, M. (2022). Qatar's Multi-Actors Sports Strategy: Diplomacy, Critics And Legitimation. *International Area Studies Review*, 25(4), 354–374.
- Thorpe, H., & Ahmad, N. (2015). Youth, action sports and political agency in the Middle East: Lessons from a grassroots parkour group in Gaza. *International review for the sociology of sport*, 50(6), 678–704.
- Xin, X. (2020). *Soft Power to Whom? A Critical Analysis of the Publicity Film 'CPC (Communist Party of China) is With You Along the Way' in Relation to China's Soft Power Project.* *tripleC: Communication, Capitalism & Critique* 18 (1): 286–303.

Bölüm 6

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN ÖRGÜTSEL BOYUTU

Sporda küreselleşme, yalnızca sporcuların ve organizasyonların uluslararasılaşmasını değil, spor örgütlerinin yapı, yönetim ve işleyiş biçimlerinin de dönüşümünü beraberinde getirmektedir.

Murat Yaşar ERMAN¹

Giriş

Spor, tarihsel süreç boyunca insan topluluklarının ilgisini çeken; bireysel katılım, seyir kültürü, toplumsal aidiyet ve uluslararası etkileşim bakımından çok yönlü anlamlar taşıyan bir faaliyet alanı olmuştur. İlk dönemlerde daha çok fiziksel performans, rekabet, eğlenme ve toplumsal bütünleşme işlevleriyle öne çıkan spor, zaman içinde ekonomik, kültürel, siyasal ve yönetsel boyutları olan küresel bir olguya dönüşmüştür. Özellikle dünya şampiyonaları, olimpiyat oyunları, kıtasal müsabakalar ve diğer uluslararası spor organizasyonları aracılığıyla spor; din, dil, ırk, renk ve kültürel farklılıkların ötesinde toplumlar arasında iletişimi güçlendiren, ortak değerlerin oluşmasına katkı sağlayan ve küresel etkileşimi artıran önemli bir araç haline gelmiştir.

Küreselleşme süreci, sporun örgütsel ve yönetsel yapısında önemli değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu değişimin en belirgin görünümlerinden biri, uluslararası spor federasyonlarının küresel spor sistemi içindeki düzenleyici ve yönlendirici etkilerinin artmasıdır. FIFA, IOC, UEFA, FIBA ve benzeri uluslararası kuruluşlar, yalnızca sportif organizasyonları planlayan yapılar olmaktan çıkmış; oyun kurallarının belirlenmesi, etik ilkelerin oluşturulması, sporcu uygunluğu, transfer süreçleri, doping karşıtı politikalar, organizasyon standartları ve iyi yönetim ilkeleri gibi alanlarda küresel spor düzeninin temel

¹ Dr. Öğr. Üyesi Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yönetim Bilimleri AD, muratyasar.erman @ siirt.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5161-3507

iş gücü piyasasının aktörleri haline gelmiştir. Bu durum, spor örgütlerinde insan kaynakları yönetimi, sözleşme süreçleri, kültürlerarası uyum, kariyer planlaması, performans takibi ve etik denetim gibi alanların önemini artırmaktadır. Sporun profesyonel bir iş alanına dönüşmesi ekonomik fırsatlar yaratmakla birlikte emek sömürüsü, eşitsizlik, yerel kimliğin zayıflaması, etik ihlaller ve finansal bağımlılık gibi riskleri de beraberinde getirmektedir.

Bu çerçevede spor örgütlerinin küreselleşme sürecinde başarılı ve sürdürülebilir bir yapı oluşturabilmeleri için yalnızca ekonomik büyüme ve ticari kazanç hedeflerine odaklanmaları yeterli değildir. Uluslararası federasyonlar, kulüpler ve spor yöneticileri; şeffaflık, hesap verebilirlik, etik yönetim, finansal sürdürülebilirlik, insan kaynağı planlaması, sporcu haklarının korunması ve toplumsal sorumluluk ilkelerini merkeze alan bir yönetim anlayışı geliştirmelidir. Ayrıca spor kulüplerinin benchmarking uygulamalarını yalnızca sportif ve finansal performansla sınırlı tutmamaları; altyapı gelişimi, taraftar katılımı, toplumsal fayda, sürdürülebilirlik, dijital dönüşüm ve sporcu refahı gibi alanları da karşılaştırmalı değerlendirme süreçlerine dâhil etmeleri önerilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, küreselleşme sporun ekonomik değerini ve uluslararası görünürlüğünü artırırken spor örgütlerinin yönetsel sorumluluklarını da genişletmiştir. Bu nedenle sporda küreselleşme süreci yalnızca sporun ticarileşmesi veya uluslararasılaşması olarak değil; küresel yönetim, kurumsal rekabet, profesyonel emek hareketliliği ve etik sorumluluk ekseninde ele alınması gereken çok boyutlu bir dönüşüm alanı olarak değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

1. Argan, M. (2004). *Spor Sponsorluğu Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
2. Çoban, B., Devocioğlu, S., & Karakaya, Y. E. (2011). Spor Sektöründe E-Ticaret. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1110-1111.
3. Devocioğlu, S. (2004). Sporun Ekonomik Boyutu. *Standart Ekonomik ve Teknik Dergi*, 43(511), 7.
4. Doğan, B. (2007). *Spor Sosyolojisi ve Uygulamalı Spor Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Nobel Yayınevi.
5. Eşkinat, R. (1998). *Küreselleşme ve Türkiye Ekonomisine Etkileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
6. İnal, R. (2008). *Küreselleşme ve Spor: Küreselleşmenin Spora Etkileri*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
7. Saatçioğlu, C. (2013). *Spor Ekonomisi: Teori, Politika ve Uygulamaları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
8. Uslubaş, T. (2015). *Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Serüveni*. İstanbul: Revzen Kitap Yayın.

Bölüm 7

SPORDA KÜRESELLEŞMENİN TEKNOLOJİK BOYUTU

Teknoloji, sporu yerelden küresele taşıyan görünmez bir köprüdür.

Muhammed Özkan TURHAN¹

Küreselleşme Sürecinde Spor

Spor, sosyal bir olgu olarak toplumsal hayata farklı şekillerde entegre edilerek bireyleri ya katılımcı ya da izleyici konumuna getirerek bağımlılık yaratmış ve toplumun ilgisini çekmeyi başarmıştır (Atasoy & Kuter, 2005). Günümüzde spor, hem turizm açısından hem de şehirlerin ve ülkelerin markalaşmasında önemli bir rol oynamaktadır (Jackson & Haigh, 2008). Küreselleşme döneminde, uzun süreli bir araç olarak ve uluslararası değişimlerde referans noktası olma niteliği sayesinde, spor giderek daha fazla önem kazanan bir konu haline gelmektedir (Giulianotti & Robertson, 2007). Büyük spor etkinlikleri, ülkelerin yatırımcılar, turistler ve tüketicilerden oluşan dünya genelindeki izleyici kitlesine kendilerini tanıtmaya fırsatı sunduğu değerli vitrinler olarak görülmeye başlanmıştır. (Wloch, 2012).

Spor, dünyanın her yerindeki topluluklara ulaşma kapasitesine sahip olup, bu durum milletlerin sosyal ve kültürel yapıları veya yönetim şekilleriyle ilgili değildir. Bu yönüyle bakıldığında, sporun küreselleşmesinin oldukça süratli bir şekilde ilerlediğini gözlemlemekteyiz. Küreselleşme sürecinin zorluklarının spor alanında belirginleşmesiyle, ortak kurallar, prensipler ve hedefler tüm ülkeler için tek bir yapı içinde belirleyici hale geliyor. Bu durum, spor etkinliği gerçekleştiren farklı din, kültür, dil veya siyasi görüşlere sahip bireyleri aynı yapının bir parçası yaparak, ortak bir platformda bir araya getirmektedir (Durak, 2011). Spor, sosyal yaşamda yayılan ve kültürün gelişimine yardımcı olan, toplum içindeki etkileşimi

¹ Dr. Öğr. Üyesi Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD muhammed.turhan@alparslan.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1671-0029

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, M. (2011). *Teknolojinin küreselleşmesi* (1. bs.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Akdemir, A. (2010). Küreselleşme ve Kültürel Kimlik Sorunu. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 43-50.
- Akkaya, C. (2023). Dijitalleşen toplumda dijital kültür ve espor. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 719-735.
- Aksu, E. (2016). *Küresel bir iletişim platformu olarak fuar iç mekanları ve uluslararası fuarlar üzerinden bir irdeleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aktuna, H. C., ve Ünlüöner, K. (2017). Yeni bir turizm çeşidi olarak elektronik spor turizmi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2(2017), 1-15.
- Alver, F. (2008). Kapitalist Üretim Sürecinde Irkçılık, Futbol ve Medya. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 243.
- Andersen, T. E., & Clarsen, B. (2020). Digitalisation in sports injury prevention and rehabilitation. *British Journal of Sports Medicine*, 54(17), 1035-1036.
- Andreff, W., & Szymanski, S. (2006). *Handbook on the economics of sport*. Edward Elgar.
- Argan, M., Özer, A. Akın, E. (2006). Elektronik spor: Türkiye'deki siber sporcuların tutum ve davranışları. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 1-11.
- Argan, M., ve Katırcı, H. (2002). *Spor pazarlaması*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Atasoy, B. & Kuter, F.Ö. (2005). Küreselleşme ve Spor. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII (1), 11-22.
- Atasoy, B., ve Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11-22.
- Aykoç, E., Yamak, S., ve Söylemez, S. (2006). *Türk basınında Kırkpınar*: Uluslararası II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, Edirne.
- Bai, Z., & Bai, X. (2021). Sports big data: management, analysis, applications, and challenges. *Complexity*, 1-11.
- Baygöl, S. (2020). Küreselleşme ve teknoloji üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(13), 395-411.
- Beato, M., Coratella, G., Stiff, A., & Iacono, A. D. (2018). The Validity and Between-Unit Variability of GNSS Units (STATSports Apex 10 and 18 Hz) for Measuring Distance and Peak Speed in Team Sports. *Frontiers in physiology*, 9, 1288.
- Boyle, R., & Haynes, R. (2009). *Power play: Sport, the media and popular culture*. Edinburgh University Press.
- Buchheit, M., Al Haddad, H., Simpson, B. M., Palazzi, D., Bourdon, P. C., Di Salvo, V., & Mendez-Villanueva, A. (2014). Monitoring accelerations with GPS in football: time to slow down? *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 9(3), 442-445.
- Carling, C., Reilly, T., & Williams, A. M. (2008). *Performance assessment for field sports*: Routledge.
- Castells, M. (2008). *Enformasyon çağı: ekonomi, toplum ve kültür* (cilt 1). (Kılıç, E. Çev.). Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çakır, Z., Gönen, M. & Ceyhan, M.A. (2022b). Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Eğitimde Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(49), 1001-1016.
- Çakır, Z., Gönen, M., & Ceyhan, M. A. (2022a). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin metaverse farkındalıklarının incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 406-418.
- Çalışkan, G. (2020). Dijitalleşme / dijital dönüşüm nedir? <https://binbiriz.com/blog/dijitallesme-dijital-donusum-nedir> (erişim tarihi: 07.04.2026)
- Çelik, M. Y. (2012). Boyutları ve farklı algılarıyla küreselleşme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (32), 57-74.
- Çeyiz, S., & Özbek, O. (2014). Küreselleşme ve spor etkileşimi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 487-495.

- Devecioğlu, S. (2008). Türkiye’de Futbolun Kurumlaşması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 398.
- Diegeter, V. (1998). *Spor Sosyolojisi/Sport Sociology*. Translated by Atalay, A. Marawi:Alkim Publications.
- Dijitalsporlar, 2019, Erişim Tarihi: 08.04.2026, <https://dijitalsporlar.com/makaleler/esp-or-endustri-si-1-milyar-dolara-ulasti>
- Dowsley, M. (2009). Inuit-organised polar bear sport hunting in Nunavut territory, Canada. *Journal of Ecotourism*, 8(2), 161-175.
- Durak, N. (2011). Gelenek ve Modernite Etkileşimi Bağlamında Spor Etiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 27, 42-61.
- Düking, P., Hotho, A., Holmberg, H.-C., Fuss, F. K., & Sperlich, B. (2016). Comparison of non-invasive individual monitoring of the training and health of athletes with commercially available wearable technologies. *Frontiers in physiology*, 7, 71.
- Ekmekçi, A. Y., Ekmekçi, R., & İrmiş, A. (2013). Küreselleşme ve Spor Endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91-117.
- Fiore, S. M., & Salas, E. (2008). Cognition, competition, and coordination: the “why” and the “how” of the relevance of the sports sciences to learning and performance in the military. *Military Psychology*, 20(1), 1-9.
- Fister, I., Rauter, S., Yang, X. S., Ljubič, K., & Fister Jr, I. (2015). Planning the sports training sessions with the bat algorithm. *Neurocomputing*, 149, 9931002.
- Giulianotti, R., & Robertson, R. (2007). Sport And Globalization: Transnational Dimensions. *Global Networks*, 7(2), 107-112.
- Giulianotti, R. (2005). *Sport: A critical sociology*. Polity Press.
- Giulianotti, R., & Robertson, R. (2007). Globalization and sport. *Sociology Compass*, 1(1), 107-125.
- Gsb. (2018). E-spor Raporu Gençlik Araştırmaları Haber Bülteni, Sayı: 5, Eğitim Kültür ve Araştırmaları Genel Müdürlüğü.
- Hatfield, B. D., & Kerick, S. E. (2007). The psychology of superior sport performance: A cognitive and affective neuroscience perspective. *Handbook of sport psychology*, 84-109.
- Hutchins, B., & Rowe, D. (2012). *Sport beyond television: The internet, digital media and the rise of networked media sport*. Routledge.
- Jackson, S. J., & Haigh, S. (2008). Between And Beyond Politics, Sport And Foreign Policy İn A Globalizing World, *Sport in Society*, 11(4), 349-358.
- Kennedy D. O. (2019). Phytochemicals for Improving Aspects of Cognitive Function and Psychological State Potentially Relevant to Sports Performance. *Sports medicine* (Auckland, N.Z.), 49(1), 39-58.
- Kızılcılık, S., ve Erjem, Y. (1996). *Açıklamalı sosyoloji sözlüğü*. Konya: Saray Kitabevleri.
- Kocadağ, M. (2017). Elektronik spor kariyeri ve eğitim. *Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi*, 1(2), 49-63.
- Kumyaito, N., Yupapin, P., & Tamee, K. (2018). Planning a sports training program using Adaptive Particle Swarm Optimization with emphasis on physiological constraints. *BMC research notes*, 11(1), 9.
- Lida, J. (2020). Digital transformation vs. COVID-19: The case of Japan. *Digital Law Journal*, 1(2), 8-16.
- Maguire, J. (1999). *Global sport: Identities, societies, civilizations*. Polity Press.
- Maguire, J. (2011). Globalization, sport and national identities. *Sport in Society*, 14(7-8), 978-993.
- Mallen, C. (Ed.). (2019). *Emerging technologies in Sport: Implications for sport management*. London: Routledge.
- Malone, J. J., Lovell, R., Varley, M. C., & Coutts, A. J. (2017). Unpacking the Black Box: Applications and Considerations for Using GPS Devices in Sport. *International journal of sports physiology and performance*, 12(2), 218-226.

- Mannini, A., & Sabatini, A. M. (2010). Machine learning methods for classifying human physical activity from on-body accelerometers. *Sensors*, 10(2), 1154-1175.
- Markovits AS, Hellerman S. (2001). *Offside: Soccer and American Exceptionalism*, 1 st ed. New Jersey, Princeton University Press, 13.
- Markovits AS, Rensmann L. (2010). *Gaming the World: How Sports Are Reshaping Global Politics and Culture*, 1 st ed. New Jersey, Princeton University Press, 3.
- Mencarini, E., Rapp, A., Tirabeni, L., & Zancanaro, M. (2019). Designing wearable systems for sports: a review of trends and opportunities in human-computer interaction. *IEEE Transactions on Human-Machine Systems*, 49(4), 314-325.
- Miah, A. (2017). *Sport 2.0: transforming sports for a digital world*. The Mit Press.
- Miah, A., & Eassom, S. B. (2002). Sport Technology History, Philosophy and Policy.
- Miller, D. J., Lastella, M., Scanlan, A. T., Bellenger, C., Halson, S. L., Roach, G. D., & Sargent, C. (2020). A validation study of the WHOOP strap against polysomnography to assess sleep. *Journal of sports sciences*, 38(22), 26312636.
- Moran, A. (2009). Cognitive psychology in sport: Progress and prospects. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(4), 420-426.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.
- Patel, S., Park, H., Bonato, P., Chan, L., & Rodgers, M. (2012). A review of wearable sensors and systems with application in rehabilitation. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 9(1), 1-17.
- Pegoraro, A. (2013). *Sport fandom in the digital world*. P. M. Pedersen (Ed.), Routledge Handbook of Sport Communication (s. 248-258). Routledge.
- Pfeiffer, M., Hohmann, A., & Memmert, D. (2020). Big data in elite sports. *International Journal of Computer Science in Sport*, 19(1), 1-7.
- Ratten, V. (2020). Sport technology: A commentary. *The Journal of High Technology Management Research*, 31(1), 100383.
- Rihll, T. E. (2007). *The Catapult: a history* (p. 1219). Yardley, PA: Westholme.
- Ringuet-Riot, C. J., Hahn, A., ve James, D. A. (2013). A structured approach for technology innovation in sport. *Sports Technology*, 6(3), 137-149.
- Ritzer G. (2011). *Küresel Dünya*, 1.Baskı. İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 22.
- Roy, M., Roy, X., Chevrier, J., & Cardinal, C. (2018). Planning and monitoring of sports training: What is it and how to teach it. *LASE Journal of Sport Science*, 9(1), 91-123.
- Russo, E, Figueira, A.R., Kogut, C.S., Cotta de Mello, R.D.(2022). *The Tokyo 2020 Olympic Games: impacts of COVID-19 and digital transformation*. Cad. EBAPE.BR, v. 20, n 2, Rio de Janeiro, Mar./Apr. 2022 ISSN 1679-3951. Erişim: (12.10.2025).
- Salman, G. G. (2020). Sporda Markalaşmada Dijitalleşme ve Sosyal Medyanın Kullanımı. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 13(79), 451-467.
- Schmidt, S. L. (2020). *How technologies impact sports in the digital age*. S. L. Schmidt (Ed.). 21St Century Sports: How Technologies Will Change Sports In The Digital Age (s. 314). Springer.
- Shishkina, A., Tarbeeva, N., Alimpieva, O., Berdnikova, A., Tarbeeva, A., & Miasnikova, T. (2014, October). *Hemodynamics Monitoring in Sport-Using Hemodynamic Monitor for Sport Training Planning*. In International Congress on Sport Sciences Research and Technology Support 2,103-110.
- Soysal, C. (2006). *Güreş ve Televizyon Yayıncılığı*. s. 34, Salto Dergisi, Yıl:2, Sayı:9, İnkılap Kitapevi.
- Statista Research Department. (2022). U.S. live sports viewership 2020. Statista. <https://www.statista.com/statistics/1127341/live-sport-viewership/>(erişim tarihi: 07.04.2026)
- Statista Research Department. (2023). U.S. platform for watching live streams by age group 2022. Statista. <https://www.statista.com/statistics/294573/us-video-stream-download-consumption/?locale=en>(erişim tarihi: 07.04.2026)
- Stevenson, D. (2002). Women, Sport, And Globalization. *Journal of Sport and Social Issues*, 26, 209-225.

- Szymanski, M., Wolfe, R. A., Danis, W., Lee, F., ve Uy, M. A. (2021). Sport and international management: Exploring research synergy. *Thunderbird International Business Review*, 63(2), 253-266.
- Talimciler, A. (2008). Futbol Değil İş: Endüstriyel Futbol. *İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi*, 26, 90-95.
- Thibault, L. (2009). Globalization of Sport: An Inconvenient Truth. *Journal of Sport Management*, 23, 1-20.
- Tomporowski, P. D., & Pesce, C. (2019). Exercise, sports, and performance arts benefit cognition via a common process. *Psychological bulletin*, 145(9), 929-951.
- Uluca, M., Yel, K., Güzel, S., & Çakır, Z. (2024). Yapay Zeka ve Drone Teknolojileri ile Spor Etkinlikleri Gözlem ve Analizinde Güncel Yaklaşımlar. *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 47-70.
- Üçüncüoğlu, M., & Çakır, V. O. (2017). Modern Spor Kulüpleri'nin E-spor Faaliyetlerine İlgi Gösterme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 3447.
- Vera-Rivera, J., Ortega-Parra, A., & Ramírez-Ortiz, Y. (2019). Impact of technology on the evolution of sports training. Paper presented at the Journal of Physics: Conference Series.
- Wang, Y., & Mao, H. (2021). Intelligent soccer system based on biosensor network technology. *Measurement*, 173.
- Wloch, R. (2012). UEFA as a New Agent of Global Governance: A Case Study of Relations Between UEFA and the Polish Government Against the Background of the UEFA EURO 2012. *Journal of Sport & Social Issues*, 37(3), 297-311.
- Yıldız, D. (1979). *Türk spor tarihi*. İstanbul: Eko Matbaası.

Bölüm 8

KÜRESELLEŞME İLE DEĞİŞEN BEDEN ALGISI VE EGZERSİZ

Küreselleşme, beden algısını yalnızca değiştirmekle kalmaz; egzersizi de kültürel bir kimlik ve küresel bir yaşam pratiğine dönüştürür.

Servet ÖZORUÇ¹

Giriş

Küresel bir olgu olan spor, toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik yapıları doğrultusunda gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır. Günümüzde küreselleşmenin hız kazanmasında sporun tüketim kültürü içerisinde önemli bir yer edinmesi etkili olmaktadır (Yavuz Eroğlu & Karakuş, 2020). Küreselleşme süreci spor sektöründe önemli dönüşümlere yol açarken bireylerin egzersiz alışkanlıklarını, yaşam tarzlarını ve beden algılarını etkileyen yeni normların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Ekmekçi et al., 2013). Küreselleşmenin etkisiyle bireyler, sağlık ve estetik standartlarını belirleyen medya içeriklerine ve kültürel normlara daha yoğun biçimde maruz kalmaktadır. Bu durum yalnızca beden algısını değil, bireylerin egzersize yönelik tutum ve davranışlarını da şekillendirmektedir (Alu, 2023). Sağlıklı yaşam anlayışının yaygınlaşması ve fiziksel aktivitenin öneminin vurgulanması bireyleri egzersize yönlendirse de bu yönelim çoğu zaman görünüm odaklı motivasyonlarla desteklenmektedir. Oysa sporun temel amacı yalnızca estetik görünüm elde etmek değil, bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik hallerini geliştirmektir (Atasoy & Kuter, 2005). Küreselleşme ile beden görünümüne ilişkin algılar da değişmekte, medya aracılığıyla yayılan ideal beden imgeleri bireylerin kendi bedenlerini değerlendirme biçimlerini etkilemektedir. Bu süreçte beden algısı, sosyal medya, egzersiz davranışları ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkiler giderek daha önemli hale gelmektedir (Öngören, 2015; Thuany et al.,

¹ Dr. Öğr. Üyesi Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, servetoruc@osmaniye.edu.tr, Beden Eğitimi ve Spor AD, ORCID iD: 0000-0001-5051-3590

Türkiye’de Durum

Türkiye, sosyal medya kullanım oranlarının yüksek olduğu ülkelerden biridir. TÜİK (2023) verilerine göre internet kullanım oranı %85’in üzerindedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar, sosyal medya kullanım süresi ile sosyal görünüş kaygısı arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunduğunu göstermektedir (Varnacı Uzun & Aşçı, 2017). Beden eğitimi öğretmeni adayları üzerinde yapılan araştırmalar da sosyal medya kullanımının beden memnuniyetsizliği ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Doğan et al., 2021). Buna karşılık Türkiye’de yetişkinlerin yalnızca yaklaşık üçte biri önerilen fiziksel aktivite düzeylerine ulaşabilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2021).

Sonuç

Küreselleşme süreci, beden algısı ve egzersiz davranışları üzerinde önemli değişimlere yol açmıştır. Özellikle dijital medya ve sosyal medya platformları aracılığıyla yayılan küresel beden idealleri, bireylerin kendi bedenlerini değerlendirme biçimlerini etkileyerek hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Bir yandan fiziksel aktiviteye katılımı teşvik eden bu süreç, diğer yandan beden memnuniyetsizliği, sosyal görünüş kaygısı ve çeşitli psikolojik sorunların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilmektedir.

Bu nedenle beden eğitimi ve spor alanında çalışan uzmanların görünüm odaklı yaklaşımlar yerine sağlık, işlevsellik ve yaşam kalitesini merkeze alan uygulamaları desteklemesi önem taşımaktadır. Egzersizin temel amacının estetik görünüm değil, fiziksel ve psikolojik sağlığın geliştirilmesi olduğu vurgulanmalıdır. Ayrıca medya okuryazarlığı ve beden olumlama yaklaşımlarının yaygınlaştırılması, özellikle genç bireylerin küresel beden ideallerinin olumsuz etkilerinden korunmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alu, A. (2023). Bedene ilişkin sosyo-kültürel tutumlar ile sosyal görünüş kaygısı kavramlarına medya rolü açısından bakış. *Şarkiyat: İlmî Araştırmalar Dergisi*. <https://doi.org/10.26791/sarkiyat.1254196>
- Aşçı, F. H. (2002). Beden algısı ve egzersiz. *Spor Bilimleri Dergisi*, 13(4), 1–12.
- Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11–22.
- Bonfanti, R. C., Melchiori, F., Teti, A., Albano, G., Raffard, S., Rodgers, R., & Lo Coco, G. (2025). The association between social comparison in social media, body image concerns and eating disorder symptoms: A systematic review and meta-analysis. *Body Image*, 52, 101841. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2024.101841>

- Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., et al. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British Journal of Sports Medicine*, 54(24), 1451–1462. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2020-102955>
- Cash, T. F., & Pruzinsky, T. (Eds.). (2002). *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice*. Guilford Press.
- Cohen, R., Fardouly, J., Newton-John, T., & Slater, A. (2019). #BoPo on Instagram: An experimental investigation of the effects of viewing body positive content on young women's mood and body image. *New Media & Society*, 21(7), 1546–1564. <https://doi.org/10.1177/1461444819826530>
- Doğan, E., Göktepe, Z., & Yıldız, K. (2021). Beden eğitimi öğretmeni adaylarında beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 110–122.
- Ekmekçi, Y. A. D., Ekmekçi, R., & İrmiş, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91–117.
- Fardouly, J., Diedrichs, P. C., Vartanian, L. R., & Halliwell, E. (2015). Social comparisons on social media: The impact of Facebook on young women's body image concerns and mood. *Body Image*, 13, 38–45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.12.002>
- Fardouly, J., & Vartanian, L. R. (2016). Social media and body image concerns: Current research and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 9, 1–5. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.09.005>
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*, 7(2), 117–140. <https://doi.org/10.1177/001872675400700202>
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173–206. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>
- Grabe, S., Ward, L. M., & Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin*, 134(3), 460–476. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.3.460>
- Merino, M., Tornero-Aguilera, J. F., Rubio-Zarapuz, A., Villanueva-Tobaldo, C. V., Martín-Rodríguez, A., & Clemente-Suárez, V. J. (2024). Body perceptions and psychological well-being. *Healthcare*, 12(14), 1396. <https://doi.org/10.3390/healthcare12141396>
- Metin, M. (2025). Futbolcularda dijital bağımlılık: Nomofobi ve mutluluk ilişkisi. *Business & Management Studies: An International Journal*, 13(3), 1472–1482.
- Metin, M. (2026). Beden eğitimi ve sporun dijital medya ile iletişim boyutu. *İçinde Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları 2026-I* (s. 75–90).
- Öngören, B. (2015). Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyoloji Dergisi*, 16(34), 25–45.
- Rodgers, R. F., Wertheim, E. H., Paxton, S. J., & McLean, S. A. (2023). The impact of social media on body image and eating disorders. *Current Opinion in Psychology*, 53, 101688. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101688>
- Strain, T., Flaxman, S., Guthold, R., Semenov, E., Cowan, M., Riley, L. M., Bull, F. C., & Stevens, G. A. (2024). National, regional, and global trends in insufficient physical activity among adults from 2000 to 2022. *The Lancet Global Health*, 12, e1232–e1243. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(24\)00150-5](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(24)00150-5)
- Swami, V., Frederick, D. A., Aavik, T., Alcalay, L., Allik, J., Anderson, D., et al. (2010). The attractive female body weight and female body dissatisfaction in 26 countries across 10 world regions. *Cross-Cultural Research*, 44(3), 262–289. <https://doi.org/10.1177/1069397110362352>
- Thuany, M., Petreça, D., & Lira, C. D. de. (2025). Leveraging the global growth of running to promote physical activity at the population level. *Journal of Physical Activity and Health*, 1–2. <https://doi.org/10.1123/jpah.2025-0827>
- Tiggemann, M., & Slater, A. (2014). NetGirls: The internet, Facebook, and body image concern in adolescent girls. *International Journal of Eating Disorders*, 46(6), 630–633. <https://doi.org/10.1002/eat.22141>

- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2021). *Türkiye fiziksel aktivite rehberi*. T.C. Sağlık Bakanlığı Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. <https://www.tuik.gov.tr>
- Tylka, T. L., & Wood-Barcalow, N. L. (2015). The Body Appreciation Scale-2: Item refinement and psychometric evaluation. *Body Image*, 12, 53–67. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.09.006>
- Varnacı Uzun, F., & Aşçı, F. H. (2017). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve beden imgesi ilişkisi. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 28(3), 107–118.
- Vintró-Alcaraz, C., Ballero Reque, C., Paslakis, G., & Testa, G. (2026). Idealized body images and fitness lifestyles on social media. *European Eating Disorders Review*, 34, 256–280. <https://doi.org/10.1002/erv.3141>
- World Health Organization. (2020). *WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour*. World Health Organization.
- World Health Organization. (2022). *Global status report on physical activity 2022*. World Health Organization.
- Yavuz Eroğlu, S., & Karakuş, S. (2020). Küresel vatandaşlığın saldırganlığa etkisi: Seyirciler üzerine bir araştırma. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 152–169.
- Yıldız, S. M. (2018). Fiziksel benlik algısı ölçeğinin Türk sporcular için geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(2), 43–52.

Bölüm 9

KÜRESELLEŞMENİN GELECEKTEKİ ROLÜ

Sporun geleceği, küreselleşmenin hızına ve yönüne bağlı olarak yeni anlamlar kazanacaktır.

Yunus ÜZER¹

GİRİŞ

Küreselleşme, literatürde sıklıkla kullanılan bir kavram olmasına rağmen tanımı konusunda tam bir uzlaşa sağlanamamıştır. Genel anlamda küreselleşme, kültürel, sosyal, siyasal, teknolojik ve ekonomik süreçlerin dünya ölçeğinde bütünleşmesi sonucunda tek bir etkileşim ve pazar yapısının ortaya çıkması olarak ifade edilebilir (Küçükoglu, 2025). Küreselleşme kavramı, İngilizcedeki *globalization* teriminin Türkçedeki karşılığı olarak kullanılmaktadır. Literatürde bu kavram; globalleşme, Yeni Dünya Düzeni, Yeni Dünya Düzensizliği ve Küresel Köy gibi farklı ifadelerle de ilişkilendirilmektedir. Küreselleşme, teknoloji, siyaset, ekonomi, kültür, değişim ve tüketim gibi çeşitli alanlarda benzerleşme ve bütünleşme süreçlerini ifade eden; dünyanın giderek daha fazla karşılıklı etkileşim içinde olduğu küresel bir yapıya dönüşmesini açıklayan bir olgu olarak değerlendirilmektedir (Mazlum, 2024).

Küreselleşme süreciyle birlikte spor, geleneksel sınırlarının ötesine geçerek ulusal sınırları aşan evrensel bir olgu hâline gelmiştir. Yönetim anlayışı, ideolojik yapısı, dini inançları ve yaşam biçimleri farklılık gösteren toplumları ortak bir zeminde buluşturan spor, geniş çaplı bir kültürel yayılım ve etkileşim alanı oluşturmuştur (İkizler, 2002 akt: Aydın ve Orhan, 2023). Spor, toplumların kültürel özellikleri, sosyal yapıları veya siyasal sistemlerinden bağımsız olarak dünyanın farklı bölgelerindeki bireylere ulaşabilen evrensel bir niteliğe sahiptir. Bu evrensel özellik, sporun küreselleşme sürecinden en fazla etkilenen alanlardan biri haline gelmesine katkı sağlamıştır. Sporun uluslararası düzeyde yaygınlaşmasıyla birlikte

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, yunusuzer3@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-3221-9253

geliştirilmesine bağlıdır. Bu doğrultuda sporun, önümüzdeki yıllarda da toplumları bir araya getiren, ekonomik değer üreten, kültürel etkileşimi güçlendiren ve insanlığın ortak geleceğine katkı sunan en önemli küresel kurumlardan biri olmayı sürdüreceği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, L. (2025). Sporda dijitalleşme üzerine bir analiz. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 441–460.
- Araki, H., Fukuda, H., et al. (2017). HADO as techno sports was born by the fusion of IT technology and sports. *ReVo*, 1, 36–40.
- Aydın, Y., & Orhan, B. E. (2023). Küreselleşmenin spor kültürü üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 31–41.
- Baloğlu, Ö. Ö. (2023). Teknolojik bir dönüşüm olarak dijitalleşme kavramı ve etkileri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(2), 1189–1210.
- Boyle, R., & Haynes, R. (2012). New media sport. In A. Bernstein & N. Blain (Eds.), *Sport, media, culture: Global and local dimensions* (pp. 95–114). Routledge.
- Bulut, Ç., Duman, S., Şahin, H. M., Duman, G., & Uluç, E. A. (2021). Spor turizminde inovasyonel yaklaşımlar: E-spor. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 396–412.
- Clifford, R. (2018). How Analytics Is Shaping the World of Sport. SAS Hidden Insights. <https://blogs.sas.com/content/hiddeninsights/2018/05/04/analytics-shaping-world-sport/>. Erişim tarihi: 24 Mayıs 2026.
- Çakır, V. O. (2014). *Spor sosyolojisinin doğuşu: Geleneksel beden eğitimi usul ve yaklaşımlarında dönüşüm* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Demir, M., Pelit, E., & Türkoğlu, T. (2018). Kültürel mirasın sürdürülebilirliği: Turizm eğitimi veren kurum müfredatları üzerine bir inceleme. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), 73–83.
- Devocioğlu, S., & Çoban, B. (2005). Spor kulüplerinin sivil toplum örgütü olarak toplumsal işlevi. *Siyaset ve Toplum Dergisi*, 3, 181–191.
- Dingle, G. W., & Stewart, B. (2018). Playing the climate game: Climate change impacts, resilience and adaptation in the climate-dependent sport sector. *Managing Sport and Leisure*, 23(4–6), 293–314.
- Durak, N. (2011). Gelenek ve modernite etkileşimi bağlamında spor etiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 27, 42–61.
- FIFA & WTO. (2026). FIFA World Cup 2026 Socioeconomic Impact Analysis. FIFA Digital Hub. <https://digitalhub.fifa.com/m/152f754a8e1b3727/original/FIFA-World-Cup-2026-Socioeconomic-impact-analysis.pdf>. Erişim tarihi: 22 Mayıs 2026.
- FIP. (2025). FIP World Padel Ranking 2025 Digital Report. International Padel Federation. https://www.padelfip.com/wp-content/uploads/2025/12/FIP-WPR-2025_DIGITAL.pdf. Erişim tarihi: 25 Mayıs 2026.
- FITEQ. (2026). Introduction to Teqball. Fédération Internationale de Teqball. <https://www.fiteq.org/about-us/teqball/introduction>. Erişim tarihi: 25 Mayıs 2026.
- Gems, G. R., & Pfister, G. (2009). *Understanding American sports*. Routledge.
- Gıdık, O., Kul, M., & Yönel, M. (2023). Üniversite seçmeli futbol dersini alan öğrencilerin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Bayburt Üniversitesi örneği). *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 254–270.
- Gönen, M., Ceyhan, M. A., Zorba, E., Çakır, Z., & Coşkuntürk, O. S. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin rekreasyon alanı kullanımlarına ilişkin engel ve tercihleri. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 11(4), 59–76. <https://doi.org/10.22282/ojrs.2022.109>

- Greiner, N. (2019). Pickleball: Injury considerations in an increasingly popular sport. *Missouri Medicine*, 116(6), 488.
- Hoşgöl Senem, L. (2026). *Yapay zekâ temelli video materyallerinin yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin dinleme becerisine etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- İkizler, H. C. (2002). *Sporda sosyal bilimler*. Alfa Yayıncılık.
- Jenny, S. E., Manning, R. D., Keiper, M. C., & Olrich, T. W. (2017). Virtual(ly) athletes: Where eSports fit within the definition of sport. *Quest*, 69(1), 1–18.
- Katra, H. (2025). Hızla gelişen raketli spor branşı “Pickleball”. In M. Altınkök (Ed.), *Spor bilimleri alanında uluslararası akademik araştırma ve çalışmalar* (pp. 7–21). Serüven Yayınevi.
- Kline, R. (2010). Cybernetics, automata studies, and the Dartmouth conference on artificial intelligence. *IEEE Annals of the History of Computing*, 33(4), 5–16. <https://doi.org/10.1109/MAHC.2010.44>
- Koçak, F., Tuncel, F., & Tuncel, S. (2013). Sporda sürdürülebilirliğin boyutlarının belirlenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 113–129.
- Krzanich, B. (2016). Digitization Is Upon Us – The Biggest Change in Sports in Over 100 Years. The Cauldron. <https://the-cauldron.com/the-digitization-of-sportsthebiggest-change-in-sport-in-over-100-years-7a0761c2e14a>. Erişim tarihi: 10 Mayıs 2026.
- Küçüköğlu, M., & Taş, H. Y. (2025). Küreselleşme-azgelişmişlik ilişkisi. *The International New Issues in Social Sciences*, 13(2), 145–168.
- Mazlum, A. (2024). Küreselleşme: Ulus-devletlerin sonu mu?. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(58).
- McCullough, B. P., & Kellison, T. B. (2016). Go green for the home team: Sense of place and environmental sustainability in sport. *Journal of Sustainability Education*, 11(2), 1–14.
- Mustafaoğlu, R. (2018). E-spor, spor ve fiziksel aktivite. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 84–96.
- Sarı, F. (2021). Cahit Arf’in “Makine düşünebilir mi ve nasıl düşünebilir?” adlı makalesi üzerine bir çalışma. *TRT Akademi*, 6(13), 812–833.
- Sarıkan, Ü., Sunay, H., Kaçay, Z., & Turgut, T. (2026). Antroposen kavramı bağlamında kentleşme, kentsel dirençlilik ve sporda sürdürülebilirlik. *Uluslararası Sağlık, Egzersiz ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 325–345.
- Schaepkoetter, C. C., Mays, J., Hyland, S. T., Wilkerson, Z., Oja, B., et al. (2017). The “new” student-athlete: An exploratory examination of scholarship eSports players. *Journal of Intercollegiate Sport*, 10(1), 1–21.
- Sevindik, Ç., & Çavuşoğlu, S. B. (2021). Sporda dijitalleşme ve sonrası. *ISPEC International Journal of Social Sciences & Humanities*, 5(2), 72–81.
- Sümer, Ö., Alak, A., & Tekin, A. (2020). Antropojen ve antroposen kavramlarının tarihsel gelişimine yerbilimsel bir bakış. *Türkiye Jeoloji Bülteni*, 63(1), 1–20.
- Togo, O. T., Yurtaydın, Y., & Çağlayan, A. (2025). E-spor oyuncularının katılım motivasyonları ve rekreasyonel akış yaşantılarının incelenmesi (HADO örneği). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 119–128.
- Trail, G. T., & McCullough, B. P. (2020). Marketing sustainability through sport: Testing the sport sustainability campaign evaluation model. *European Sport Management Quarterly*, 20(2), 109–129.
- Trendafilova, S., McCullough, B., Pfahl, M., Nguyen, S. N., Casper, J., & Picariello, M. (2014). Environmental sustainability in sport: Current state and future trends. *Global Journal on Advances in Pure and Applied Sciences*, 3(1), 9–14.
- Turing, A. M. (1950). Computing Machinery and Intelligence. *Mind: A Quarterly Review of Psychology and Philosophy*, 59(236), 433–460. <http://topologicalmedialab.net/xinwei/classes/readings/Turing/Turing.pdf>. Erişim tarihi: 11 Mayıs 2026.
- Tükenmez, K., & Onağ, Z. (2024). Spor kültürüne küresel bir bakış. In G. Özen (Ed.), *Spor & bilim* 7 (pp. 7–34). Efe Akademi Yayınları.

- Üzer, Y. (2026). *Beden eğitimi ve spor dersi artırılmış gerçeklik tutum ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Muş Alparslan Üniversitesi.
- World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. United Nations. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>. Erişim tarihi: 23 Mayıs 2026.
- Yargı, E. (2026). *Yapay zeka desteği ile oluşturulan görsellerin metinlerden anlam kurmaya etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 5(1), 63–72.
- Yıldız, N. O., Güngör, N. B., Kaçay, Z., & Soyer, F. (2021). The effect of physical education and sports teachers' web-technological pedagogy content knowledge on online learning readiness. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*, 15(10), 3262–3268.
- Resim 1: <https://www.macfit.com/blog/yasam/e-spor-hakkinda-her-sey> Erişim tarihi: 06 Haziran 2026
- Resim 2: <https://www.fiteq.org/news/1038> Erişim tarihi: 06 Haziran 2026
- Resim 3: <https://www.padelfip.com/2026/06/nextgen-talents-take-centre-stage-at-foro-itali-co-in-rome/> Erişim tarihi: 07 Haziran 2026
- Resim 4: <https://www.pickleball.org.tr/> Erişim tarihi: 07 Haziran 2026
- Resim 5: https://www.tusf.org.tr/Haber?b=1c05b0a6-5c06-4c71-9add3ffa9ed0e81e&bi-d=4325&_=%C3%9Cnilig%20HADO Erişim tarihi: 08 Haziran 2026